БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

16 ЙИЛ ЧИҚИШИ.

№ 22 (4013).

31 ЯНВАРЬ ЖУМА 1969 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

ХАЛҚ УНИВЕРСИТЕТЛАРИ

Совет кишиларининг билим даражасини оширишда, уларни коммунистик руҳда тарбиялашда мамлакатимизда кенг қулоч ёйган халқ университетлари муҳим роль ўйнамоқда. Халқ университетлари ҳам меҳнаткашлар ўртасида идеология ишларини олиб боришнинг таркибий қисми сифатида ҳаётимизга тобора чуқурроқ сингиб бораётир.

Ҳаёт тажрибаси бу билим масканларининг жуда катта аҳамиятга молик эканлигини кўрсатмоқда. Эндиликда улар тарғибот-ташвиқот ишларининг энг оммавий шаклларидан бири бўлиб қолди. Улар амалга ошираётган ишларнинг салмоғи ва миқёси ниҳоятда буюкдир.

Халқ университетлари ҳаёт тақозоси билан вужудга келди ва тобора ривожланиб, такомиллашиб бормоқда. Бу хил университетларда юзлаб, минглаб меҳнаткашлар фаол иштирок этиб, турли соҳалар бўйича билимга эга бўлмоқдалар, коммунистик ғоявийлик ва юксак эътиқод руҳида тарбияламоқдалар.

Шунинг учун ҳам Коммунистик партиямиз халқ университетларининг катта тарбиявий аҳамиятига алоҳида эътибор бериб, уларнинг фаолиятини янада яхшилаш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилмоқда. КПСС Марказий Комитетининг ўтган йил охирларида «Халқ университетлари ишини яхшилаш тўғрисида» қабул қилган махсус қарори бунинг ёрқин далилидир. Қарорда халқ университетлари омма ўртасида идеология ишларини олиб боришнинг, марксизм-ленинизмни, КПСС ва Совет давлати сиёсатини тарғиб этишнинг, илмий-техника билимларини кенг ёйишнинг ҳамда меҳнаткашлар ўз билимлари ва маданиятларини ошириш учун бўш вақтдан самаралироқ фойдаланишининг энг муҳим шаклларидан бири эканлиги алоҳида кўрсатиб ўтилади.

Бу бежиз эмас, албатта. Мамлакатимизда коммунистик қурилиш кенг авж олган, совет кишиларининг турмуши ва маданияти тобора юксалиб бораётган ҳозирги даврда идеология ишларини ва унинг ажралмас қисми ҳисобланган халқ университетлари фаолиятини ҳар томонлама кучайтириш талаб қилинади. Идеология соҳасидаги, меҳнаткашларнинг билим даражасини тобора юксалтириш соҳасидаги ишларимиз нечоғлик яхши йўлга қўйилган бўлса, хўжалик ва маданий қурилиш юзасидан олиб бораётган улкан ишларимиз ҳам шу қадар муваффақиятли бўлади. Идеология ишларининг фан ва техника тараққиётини юксалтириш, умумий таълимни кенг йўлга қўйиш, ақлий меҳнат билан жисмоний меҳнат ўртасидаги фарқни камайтириш, оммани коммунистик руҳда тарбиялаш борасидаги салмоғи, таъсири ва аҳамиятини ҳар қадамда сезиб турибмиз.

Яқинда область партия комитети ҳам халқ университетларининг фаолияти ҳақидаги масалани кўриб чиқиб, тегишли тадбирлар белгилади.

Ҳозир мамлакатимизда 17 мингдан ортиқ халқ университетлари бўлиб, улар жамоатчилик асосида ишлаб турибди. Уларда уч миллиондан ортиқ киши таълим олмоқда. Халқ университетлари кейинги йилларда бизнинг областимизда ҳам кенг тармоқ отди. Бу хил университетлар билимларнинг турли соҳалари бўйича ташкил этилган. Областимиздаги 211 халқ университетида 32 минг тингловчи шуғулланмоқда. Шундан қарийб 10.600 киши ишчилар ҳамда колхозчилардан иборатдир.

Ўз фаолиятини дуруст йўлга қўйган, намуна кўрсатиб ишлаётган, тингловчиларга пухта ва изчил билим бераётган, бой тажриба тўплаган халқ университетлари областимизда оз эмас. «Юқори Чирчиқ районидаги қишлоқ хўжалик билимлари халқ университети, Олмалиқ шаҳридаги ота-оналар учун ташкил этилган маданият университети, Чирчиқ шаҳридаги техника тараққиёти университети, Калинин районидаги педагогика билимлари халқ университети ва бошқалар шулар жумласидандир.

Уларда машғулотлар мунтазам равишда, юксак савияда ўтади. Ҳар бир тингловчининг билимларни пухта ва чуқур ўзлаштириб олишига ҳаракат қилинади. Машғулотлар ҳар сафар хўжалик ва маданий қурилиш соҳасидаги вазифалар билан қўшиб олиб борилади.

Халқ университетларида таниқли олимлар, тажрибали педагоглар, саноат ва қишлоқ хўжалиги илғорлари, партия ва совет ходимлари, турли мутахассисларнинг лекция ва докладлари уюштирилаётганлиги айниқса самарали бўлмоқда.

Аммо, ҳамма жойда ҳам халқ университетларининг иши бир хилда яхши боряпти деб бўлмайди. Бу соҳада ҳали талайгина камчиликлар ва жиддий нуқсонлар ҳам учраб туради. Халқ университетлари айрим жойларда жуда суст ривожланяпти. Уларга ишчилар, колхозчилар ва айниқса ёшларни кўпроқ жалб этиш ишлари кўнгилдагидек эмас. Тарих фанлари, фалсафа, табиий фанлар — биология, химия, математика, физика бўйича халқ университетлари камдан-кам ташкил этилмоқда. Ваҳоланки, халқ хўжалигини юксалтиришда бу фанларнинг роли ва аҳамияти буюкдир.

Шу йилнинг 1 январига қадар областда педагогика билимлари бўйича 49 университет бўлса, табиий-илмий билимлар бўйича атиги 3 та, илмий-атеизм бўйича 3 та, қишлоқ хўжалиги бўйича 4 та, халқаро муносабатлар бўйича 1 та университет мавжуд холос. Бу, албатта, жуда кам.

Областимизнинг айрим шаҳар ва районларида маҳаллий партия, совет, касаба союз ташкилотлари, «Билим» жамиятининг жойлардаги тармоқлари бу муҳим масалага етарли даражада эътибор бермаётирлар. Бунинг оқибатида баъзи халқ университетлари оддий лекторий ёки маданият мактабига айланиб қоляпти.

Халқ университетларидаги ўқув-тарбия ишлари савияси баъзи жойларда жуда паст. Масалан, Бўка районидаги педагогика билимлари ва қишлоқ хўжалиги, Янгийўл районидаги илмий атеизм, маданият ва турмуш халқ университетларида ана шундай аҳволни кўриш мумкин. Улардаги идеологик ишлар ҳозирги талаблар даражасида эмас. Машғулотлар кўпинча тайёргарликсиз ва паст савияда ўтказилади. Тематик ўқув планларида тингловчиларнинг умумий билим ва махсус тайёргарлик даражаси ҳар доим ҳам ҳисобга олинавермайди. Уларнинг касби ва ёшига эътибор қилинмайди. Бундай ҳолга чек қўйиш зарур.

Оммага билим ва тарбия берувчи халқ университетларини ҳамма жойда кенг ривожлантириш, уларнинг фаолиятини кучайтириш, шаклларини кўпайтириш учун курашмоқ керак. Жойлардаги партия, совет, касаба союз ташкилотлари, «Билим» жамияти бу масалага ҳамиша алоҳида эътибор билан қарашлари, халқ университетлари ишини яхшилаш ва такомиллаштириш ҳақида кўпроқ ғамхўрлик қилишлари лозим.

Халқ университетларининг мунтазам ишлашини таъминлаш, тингловчиларнинг машғулотларга фаол қатнашиши ва пухта билим олишини уюштириш, университет ўқитувчилари ва лекторлари учун зарур илмий ҳамда методик ёрдам кўрсатиш бу соҳадаги асосий вазифалардир. Энг яхши халқ университетларининг тажрибасини кенг ёйиш, университет бошлиқлари ва ўқитувчилари учун семинар-кенгашлар ўтказиб туриш мақсадга мувофиқдир.

Шунга эришайликки, халқ университетларимиз чинакам билим ўчоғига, коммунизм қураётган миллионлаб совет кишиларининг таълим-тарбия масканига айлансин.

ЛЕНИНЧА МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

ЯНВАРЬ ОЙИ ПЛАНИ — МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

СЎЗИМИЗНИНГ УСТИДАН ЧИҚДИК

Пойтахтимизнинг ҳар бир корхонасида шу кеча-кундузда В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги шарафига социалистик мусобақа кучайтирилиб кундалик, ойлик маҳсулот ишлаб чиқариш планларининг ортиғи билан бажарилишига эришилмоқда.

Тошкент трикотаж фирмасини олиб кўрайлик. Бугун фирма чеварлари ҳам улуғвор бешйилликнинг тўртинчи йили дастлабки ойи планини 100,2 процентга адо этиб, юзлари ёруғ бўлди. Тикувчилар январь ойида қатор янги моделли кийимлар тикишни ўзлаштириб олдилар. Жумладан, тоза жундан тикилаётган аёлларнинг костюмлари, болалар устки кийимлари аҳолига манзур бўляпти.

Чокларнинг текис, маҳсулотнинг бежирим, сифатли чиқишида янги ўрнатилган «Макано — Тесилле» машинасининг хизмати беқиёс.

— Бугун, — дейди фирма директори О. Қодирова, — маҳсулот реализация қилиш планини бажариб, кейинги ой ҳисобига ишлашга ўтдик. Пойтахт меҳнаткашларига жаъми бир миллион 790 минг сўмлик турли хил ички ва ташқи кийимлар етказиб берилди.

Бундай ютуқни қўлга киритишда Фароғат Исмоилова бошлиқ устки трикотаж цехи чеварлари, бичиш цехидан Фароғат Йўлдошева каби моҳир тикувчиларнинг қўшган улушлари катта бўлди.

570 ЦЕНТНЕР ГЎШТ

Доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдириб меҳнат қилаётган Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхози чорвадорлари чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтиришда яхши ишлашаяпти. Яқинда хўжалик чорвадорлари катта ютуқни қўлга киритдилар. Улар давлатга 570 центнер гўшт етказиб бериб, йиллик планга нисбатан 87,7 процент гўшт сотдилар.

Бу ютуқни қўлга киритишда Саъди Пўлатов, Тошканбой Исмоилов, Ғулом Иброҳимов, Саъдулла Иноғомов каби бўрдоқибоқарларнинг ҳиссаси катта бўлди. Улар ҳар бир молнинг кунига 750—800 граммдан семиришини таъминлашди. Гўшт учун давлатга топширилган 170 бош қорамолнинг ўртача тирик вазни 330—340 килограммни ташкил этди.

Давлатга яна 80 центнер гўшт сотиш учун курашаётган колхоз бўрдоқибоқарлари бу маррани ҳам яқин орада эгаллашади. Улар ҳозир 30 бош қорамолни яхши боқишиб, семиртиришяпти.

М. ПЕЙСЕНОВ.

◆ НАСИБА СУЛТОНОВА Чирчиқдаги қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинатининг илғор ишчиларидан. У В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаб, кунлик нормасини 125 процентга етказиб адо этмоқда.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

«УЗСЕЛЬХОЗТЕХНИКА» бирлашмасининг Ўрта Чирчиқ район бўлими Қорасув ремонт-техника устахонасида кўклам экиш кампаниясига тайёргарлик ишлари қизғин олиб борилмоқда. Суратда: устахонада ремонт пайти.

А. Тўраев фотоси.

ПЕШҚАДАМЛАР

Ўтган хўжалик йилини намунали якунлаган «Партия XXII съезди» колхозининг азамат пахтакорлари КПСС Марказий Комитети октябрь Пленумининг қарорларини бажариш учун курашиб кўклам экиш кампаниясига тайёргарликни кучайтириб юбордилар. Мавжуд 14 та ҳайдов трактори, 20 та чопиқ трактори, 180 та борона, 7 та планировка тўла ва сифатли ремонтдан чиқарилди. Шунингдек 12 чигит экадиган сеялкадан 5 таси ҳозирданоқ ремонтдан чиқарилиб қўйилди.

Техникани ремонт қилишда колхоз устахонасининг мастери ўртоқ Ражаб Мажидов бошлиқ Тўлтабой Мараҳимов, Фозил Собиров, Эргаш Қўзибоев сингари механизаторлар айниқса жонбозлик кўрсатиб ишлашди. Техника ихлосмандлари совуқ кунлари ҳам суръатни бўшаштирмай ўзларининг чопиқ ва ҳайдов тракторларини «Узсельхозтехника» район бирлашмасида сифатли ремонт қилдилар. Ремонтда ўртоқ Нажим Ғафуров бошчилик қилаётган 2-участка механизаторлари пешқадамлик қилишяпти. Улар 5 та ҳайдов, 11 та чопиқ тракторларини ҳамда 4 та сеялкани муддатидан анча илгари сифатли ремонт қилдилар.

Колхоз деҳқонлари мўл ҳосил олишнинг омиллари бўлган маҳаллий ўғитдан фойдаланиш, ариқ-зовурларни тозалаш ҳамда ерга-ер қўшиш каби масалаларга зўр эътибор беришмоқда. Колхоз аъзолари ҳозиргача анча миқдорда маҳаллий ўғит жамғариб уни далага ташиб чиқардилар. Шунингдек сув оқадиган ариқларнинг кўпчилигини тозалаб қўйдилар. Кунлар исиб, қор эриши билан улар бу ишларни яна давом эттирадилар.

Ш. ЙЎЛДОШЕВ,
Ўрта Чирчиқ райони.

МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАР САЙЛОВИГА ТАЙЁРГАРЛИК

Тошкент шаҳри Ленин районидаги бир қанча бинолар пештоқига «Сайловчилар клуби» сўзлари ёзиб қўйилган. Бундай клублар темир йўл транспорти инженерлари институтида, 175-мактабда, темир йўлчилар ва тикувчиларнинг маданият саройларида ташкил этилди. Агитаторлар ишга киришдилар. Улар меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига ўтказиладиган сайлов тўғрисида, сайлов қонуни ҳақида, аввалги сайловдан буён ўтган вақт ичида республика пойтахтида рўй берган ўзгаришлар тўғрисида биринчи суҳбатларини ўтказдилар.

Ленин, Куйбишев, Фрунзе районлари ва бошқа районлардаги сайловчилар клубларининг планига мувофиқ, шаҳар ва район Советлари депутатлари билан учрашувлар уюштирилади. Октябрь районининг бир қанча маҳаллаларида бундай учрашувлар бошланди, шунингдек партия ташкилотлари томонидан белгиланган сиёсий ахборотчилар суҳбат ва лекция ўтказишга киришдилар.

Тошкент округ офицерлар уйида «Маҳаллий Советлар сайлови олдидан» деган мавзуга бағишланган янги лекторий очилди. Томоша залига тўпланган жангчилар учун «Совет сайлов системаси — жаҳонда энг демократик система» деган мавзуда лекция ўқилди. Кейинги машғулотда сайловчилар учун «В. И. Ленин Совет Социалистик демократияси тўғрисида» деган мавзуда лекция ўқилади.

Офицерлар уйида, шунингдек, Тошкентдаги бир қанча ишчи клубларда ёшларнинг кечаларини ўтказиш, сайловга бағишланган кино кечалар уюштиришга тайёргарлик кўрилмоқда. (ЎзТАГ).

◆ ИВАН БЕЗРУЧКИН «Узсельхозтехника»га қарашли Тошкент ремонт-механика заводида ишлайди. У қўлдан чиқарган қишлоқ хўжалик машиналарининг доимо сифатли ва пухта бўлишига алоҳида эътибор беради.

М. Нуриддинов фотоси.

ТЕХНИКАГА ИХЛОС

ҚИШЛОҚДАН РЕПОРТАЖ

Деҳқоннинг ҳақиқий мададкори техникадир. Деҳқон ана шу техника кўмагида ақл бовар бермайдиган катта ҳажмдаги ишларни бажараяпти, она-Ватан омборларини «оқ олтин» ва «кўк олтин»га, эл дастурхонини сабзавот, мева-чева, гўшт, сут, тухумга бойитяпти. Қайси бир хўжаликнинг техника саройига кирманг, қатор-қатор тизилиб турган турли машина ва механизмларни кўрасиз.

Масалан, биргина, Оққўрғондаги Ленин орденли «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг механизаторлари ихтиёрида 125 та пахта териш машинаси, 164 та трактор, юзлаб сеялкалар, культиваторлар, подборщиклар ва бошқа механизмлар бор. Улар ана шу қудратли техникага таяниб, тўрт ярим минг гектарга яқин ерда деҳқончилик қилишяпти.

Лекин шуни ҳам айтиш керакки, ишнинг муваффақиятини фақат техниканинг ўзи ҳал қилолмайди. Уни бошқарадиган ишбилармон, меҳнатсевар, серғайрат механизаторлар керак. Совхозда ана шундай ажойиб механизаторларнинг бутун бир гвардияси вужудга келтирилган. Уларнинг ҳаммаси ҳақида гапириб ўтирамиз десак, гапимиз тугамайди. Келинг, яхшиси совхознинг донгдор механизаторларидан бири Тўйчи Валиев ҳақида бироз гапириб ўта қолайлик.

Тўйчи асли андижонлик. Деҳқон оиласида туғилган. «Танглайи пахта билан кўтарилган» деб шу Тўйчига ўхшаганларни айтса бўлади. Мактабни битиргач, қадрдон колхозида қолиб ишлади. 1948 йилда Оққўрғонга кўчиб келиб, шу совхозда ишлай бошлади. Серғайрат йигит бу ернинг механизаторларига ихлос қўйди. Уларнинг ҳар бир ҳаракати, қилаётган ҳар бир иши Тўйчининг ҳавасини келтирарди. Йигит келажакда улар сингари катта-катта машиналарни эпчиллик билан бошқаришни орзу қиларди...

Орзуга айб йўқ. Тўйчи тракторчилар тайёрлайдиган курсга кириб ўқиди. Ҳар хил маркалардаги тракторларни, жумладан пахта териш машинасини моҳирона бошқарадиган бўлди. Йиллар кетидан йиллар ўтаверди. Механизатор йигитнинг тажрибаси тобора орта борди. Совхознинг энг уста механизаторлари, биринчи навбатда Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мустафо Чачи бошқалар қатори Тўйчига ҳам ўзларининг бой тажрибаларини ўргатишди.

Совхоз маъмурияти Тўйчининг қобилияти ва ҳаракатчанлигини эътиборга олиб, 1965 йилда комплекс механизациялашган пахтачилик звеносига бошлиқ қилиб тайинлади. Дастлабки кезларда бир қанча қийинчиликлар содир бўлди, албатта. Лекин, Тўйчи бу қийинчиликлар олдида ўзини ожиз сезмади. Тез орада звенодаги ишларни юритишни ҳам, одамларга раҳбарлик қилишни ҳам яхши ўзлаштириб олди.

Звено деҳқонлари, биринчи навбатда Тўйчи Валиев дала ишларини механизациялаштириш даражасини тобора ошира боришга жиддий эътибор билан қарашди. Бу соҳада ички резерв ва имкониятлар ишга солинди. Техникага тобора кўпроқ ихлос қўйилганлиги натижасида звенонинг ишлари илгариги даврга нисбатан кескин юришиб кетди. Хирмон баракаси ҳам, машина терими даражаси ҳам, моддий манфаатдорлик ҳам орта борди. 1967 йилда гектар бошига қарийб 37 центнердан «оқ олтин» кўтарилди. 1968 йил деҳқончилик учун гарчи анча қийинчиликлар туғдирган бўлса ҳам, звено пахтакорлари берилган планни анча ортиғи билан бажаришга муваффақ бўлишди.

— Областимиздаги кўпгина хўжаликлар, жумладан совхознинг ўзи планни бажаролмаган бир шароитда сизлар қандай қилиб ортиғи билан бажардингиз? — деб сўраймиз Тўйчи Валиевдан.

— Бунинг ҳеч қандай сири йўқ, — дейди у, — табиатдан шафқат кутиб ўтирган деҳқон ҳақиқий деҳқон эмас. Бир йил оби-ҳаво ундай келиши мумкин, бир йил бундай келиши мумкин. Бунга қараб ўтириш ярамайди. Ишни ҳамма вақт бошидан пухта қилиш керак. «Вақтинг кетди — нақдинг кетди» дейишади-ку, ахир. Вақтни ниҳоятда қадрлаш зарур. Бизнинг деҳқонларимиз ҳар бир дақиқани зое ўтказмасликка ҳаракат қилишади. Дала ишлари агротехника учун энг қулай бўлган кунлар ва соатларнинг айни ўзида бажарилади. Сифатли ишлаш ҳаммамиз учун қонун бўлиб қолган. Муваффақиятларимизнинг «сири» ана шунда.

Беш йилликнинг тўртинчи йили ҳам бошланди. Ҳар бир деҳқон бу йилда илгариги йилларга нисбатан тағин ҳам кўпроқ маҳсулот етиштириш ниятини дилига жо қилиб, шунга эришиш ҳаракатида юрибди. Тўйчи Валиев бошлиқ звено деҳқонлари ҳам бу йил ҳосилдорликни яна бир неча поғона юқорига кўтариш, техникадан фойдаланиш даражасини тағин ҳам юксалтиришга қатъий аҳд қилишган. Ҳозирги кунларда баҳорги экиш кампаниясига қизғин тараддуд кўриляпти. Тўйчи техникани созлаяпти. Звенонинг бошқа аъзолари эса ерни тўйинтириш тараддудини кўришяпти.

Бу донгдор звенонинг «оқ олтин» мирикорларига беш йилликнинг тўртинчи йилида ҳам зафар ёр бўлсин, деймиз!

А. БУХОРБОЕВ.

МОНГОЛИЯДАН КЕЛГАН МЕҲМОНЛАР

Монголия Халқ Республикаси маданият арбоблари делегацияси Ўзбекистонга ташриф буюрди. Делегация составида Монголия Халқ Республикаси Маданият министри С. Сосорбарам ва шу министрлик санъат бошқармасининг бошлиғи Х. Нацагдорж бор. Меҳмонларга Монголия Халқ Республикасининг Совет Иттифоқидаги элчихонаси маслаҳатчиси П. Церенцоодол ҳамроҳлик қилмоқда.

Делегация аъзолари Тошкентда республика маданият арбоблари билан бир неча учрашув ўтказдилар. Улар Тошкент ҳаёти билан танишдилар, республика маданият министрлигида, чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамиятида бўлдилар.

29 январда Монголия Халқ Республикаси Маданият министри С. Сосорбарам билан унинг ҳамроҳларини КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов кабул қилди.

Бўлиб ўтган дўстона суҳбатда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов қатнашди. (ЎзТАГ).

ХАЛҚ КОНТРОЛИ

№ 75

ФАХРЛИ БУРЧ

Янги йил арафасида КПСС Марказий Комитети ва Иттифоқ ҳукумати СССРда халқ контроли органлари тўғрисидаги Низомни тасдиқладилар. Бу ҳужжатда халқ контроли органларининг социалистик демократия формаларидан бири сифатида совет жамиятида ғоят муҳим ўрин тутиши, меҳнаткашлар оммаси бу органлар орқали экономика, хўжалик ва маданий қурилишда, давлат ишларини бошқаришда фаол қатнашажаклари муфассал баён этилган.

Низом партия Программаси, КПСС Марказий Комитетининг 1965 йил декабрь Пленуми, партия XX съезди ва СССР Олий Совети сессиясида қабул қилинган СССРда халқ контроли органлари тўғрисидаги Қонун асосида ишлаб чиқилгандир. Унда халқ контроли органларининг Совет давлатида тутадиган ўрни, вазифаси ва бурчи, ҳуқуқи ҳамда фаолиятининг форма ва усуллари аниқ баён этилган.

Низом катта ижтимоий-сиёсий аҳамиятга эга бўлган ҳужжат бўлиб, унда ҳозирги шароитда халқ контролининг ленинча принциплари янада ривожлантирилди. Халқ контроли органлари фаолиятида шу тариқа янги уфқлар очилиб, уларнинг вазифалари ва ҳуқуқлари кенгайтирилди.

Хўш, СССРда халқ контроли органлари тўғрисидаги Низом нималарга асосланади? Аввало, унда халқ контролининг оммавийлиги алоҳида таъкидланган. Маълумки, В. И. Ленин социалистик давлатда контроль умумхалқ характерига эга бўлиши, бу ишга барча меҳнаткашлар оммасини жалб қилиш лозимлигини қайта-қайта уқтирган эди. Контроль ишига қанча кўп кишилар тортилса, давлатни бошқаришга шунча кўп меҳнат аҳли жалб қилинган бўлади, давлат системамиз шунча яхши ишлайди, хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларимиз шунча муваффақиятли ҳал этилади.

Низомда халқ контроли группалари ва постлари халқ контроли органларининг асосий системасини ташкил этиши таъкидланган. Ишчилар, колхозчилар ва хизматчилар халқ контроли органларининг асосий кучи бўлиб, улар партия ва ҳукумат директиваларининг ижросини текширишда иштирок этадилар, бу қарорларни амалга оширишга кўмаклашадилар, қарор ва ижронинг бирлигига эришадилар. Корхоналар, колхозлар, совхозлар, ташкилот ва муассасаларда давлат контролининг жамоат контроли билан биргаликда қўшиб олиб борилиши халқ контроли органлари фаолиятининг асосини ташкил этади. Халқ назоратчилари партия ташкилотлари раҳбарлигида иш олиб бориб, маълум маънода шу органда тарбия мактабини ўтадилар. Халқ контроли органлари ўзининг бутун фаолияти билан совет кишиларида ўз мамлакатининг хўжайини ҳиссини, жамиятнинг бутун иши учун ҳар бир кишининг юксак масъулияти ҳиссини тарбиялашга даъват этилгандирлар.

Халқ контроли органлари фаолиятидаги асосий принциплар — ошкоралик, ишда хато ва камчиликларга йўл қўйилишининг олдини олиш, аниқланган камчиликларни тугатишдан иборатдир. Ошкоралик контроль органлари ишида самарали натижаларга эришишнинг муҳим омилларидан бири ҳисобланади.

Назоратчилар партиянинг беминнат ёрдамчилари сифатида иш кўриб, унинг бевосита кўрсатмаси асосида ишлайдилар. Партия раҳбарлиги халқ контроли кучининг манбаидир. Халқ контроли органлари партия ташкилотларининг ёрдами билан ўз сафларига саботли, принципиал, камчиликларга муросасиз кишиларни жалб этишга эришдилар. Кейинги икки йил ичида республикамиз назоратчилари сафи ўн минг кишидан зиёд ортиб, ҳозир 237 минг кишидан ошиб кетди.

Бу катта куч бўлиб, халқ хўжалиги планларини бажаришда, хўжасизлик ва исрофгарчиликка қарши курашда, халқ мулкини кўз қорачиғидай асрашда жамиятимизга катта фойда келтирмоқда.

Бу ўринда Бекободдаги темир-бетон буюмлари заводи, Тошкентдаги машинасозлик корхоналари, Чирчиқ электрохимия комбинати, областдаги кўпчилик колхоз ва совхозларда актив иш олиб бораётган группа ва постларнинг фаолиятидан ибратли мисолларни келтириш мумкин.

Халқ назоратчилари давлат план ва топшириқларининг бажарилишини ўз назоратлари остига олишган. Масалан, назоратчиларнинг ташаббуси билан «Узглавнефтесбит» фаолиятидаги жиддий камчиликлар очиб ташланди. Бу ерда нефть маҳсулотларини сақлаш ва ҳисобга олиш қоидалари қўпол равишда бузилган. Натижада кўплаб нобудгарчиликка йўл қўйилган. Текшириш якунлари бошқарма коллективи йиғилишида муҳокама этилиб, ишни яхшилаш юзасидан аниқ тадбирлар белгиланди. Худди шу тариқа назоратчилар Тошкент почтамти, Тошкент аэропорти, электротехника ва газоаппарат заводлари, Оҳангарон ва Олмалиқдаги баъзи саноат корхоналарининг коллективлари ишини яхшилашда ҳам беминнат ёрдам бердилар.

Халқ назоратчилари яқинда савдо ва умумий овқатланиш корхоналарининг тўртдан уч қисми фаолиятини обдон ўрганишди. Бу соҳада катта камчиликлар очиб ташланди.

Халқ контроли органлари меҳнаткашларнинг таклиф, ариза ва шикоятларига сезгирлик билан муносабатда бўлишлари зарурлиги Низомда алоҳида уқдирилган. Шуниси қувончлики, кўпчилик контроль комитетлари бу масалага алоҳида эътибор бермоқдалар. Бултур областимизда халқ контроли органлари меҳнаткашларнинг юзлаб ариза ва шикоятларини текшириб, улар юзасидан тегишли чоралар кўрилишига эришдилар. Кўплаб назоратчилар ўзлари меҳнат қилаётган коллективлардаги ишни яхшилашга қаратилган таклифларни айтдилар. Бу жиҳатдан Оҳангарон кўмир резрезининг машинисти А. Ф. Кулешовнинг хати диққатга сазовордир. Халқ бойлигининг ҳақиқий жонкуярларидан бўлган ўртоқ Кулешов талон-торож ва хўжасизлик билан келишолмай, бу ҳақда назоратчиларни хабардор қилди. Унинг сигнали текширилганда ҳамма далиллари тўғри бўлиб чиқди. «Узбекуголь» комбинати раҳбарларининг бепарволиги натижасида анчагина кўмир талон-торож қилинган, бу билан давлатга катта зарар етказилган. Контроль органлари комбинатда тегишли тартиб ўрнатиш, ўғирликка мутлақо йўл қўймаслик тадбирларини кўришга эришдилар.

Халқ контроли группа ва постларининг аъзолари жамоатчилик асосларида хизмат вазифаларидан бўш вақтларида иш олиб борадилар. Шу жиҳатдан ҳам уларнинг бу иши фахрли жамоат бурчидир.

А. НАБИХЎЖАЕВ.

СИФАТ УЧУН КУРАШ

Заводимиз халқ назоратчилари хилма-хил ишларни олиб бормоқдалар. Улар ишлаб чиқаришга илғор усулларни жорий қилиш, тежамкорлик, камчиликларни бартараф этишда самарали ёрдам бермоқдалар. Бу ўринда Ҳамроқулов, Роженко, Жалилов сингари назоратчиларнинг фаолиятлари мақташга арзийди.

Бир куни назоратчиларнинг диққатини ун сеткаси ишга яхши созланмаганлиги жалб этди. Лекин шунга қарамай, иш бораётган эди. Бунинг натижасида эса нобудгарчиликка йўл қўйилмоқда. Назоратчиларнинг талаби билан иш тўхтатилди. Уста чақирилиб, бузуқ механизм тузатилди.

Бундай мисолларни яна кўплаб келтиришимиз мумкин. Халқ назоратчилари Лапичин ва Воловикова ўртоқлар машинага ортилаётган нон маҳсулотлари тўғри ўлчанмаётганлиги ҳақидаги хабарни эшитиб қолдилар. Дарҳол текширув ўтказилди, ва ҳар бир машинага ортилаётган нон маҳсулотидан 10 килограммдан, айрим машиналардан эса 15 килограммдан нон маҳсулоти уриб қолинаётганлиги аниқланди. Уша ернинг ўзида акт тузилиб, айбдорларга чора кўрилди.

Ҳозирги кунда халқ назоратчилари аҳолига сифатли нон маҳсулоти етказиб бериш учун курашмоқдалар. Техника прогресси жонкуярлари сифатида маъмуриятга катта ёрдам бермоқдалар.

С. И. ВИТОРГАН,
Тошкентдаги 4-нон заводи халқ контроли группасининг раиси.

ХОЛИДА РАҲМАТУЛЛАЕВА Тошкент тўқимачилик комбинати читга гул босиш фабрикасининг маҳсулот сифатини назорат қилиш бўлимида 20 йилдан буён контролер бўлиб ишлайди. У ҳар куни 6 минг метр ўрнига 9 минг метрга яқин газламани текширувдан ўтказади. Суратда: Х. Раҳматуллаева иш устида.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ОБЛАСТЬ ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИДА

УРУҒ САРА БЎЛСИН

Қиш-қировли кунлар ўтиб кўклам экиш кампанияси ҳам яқинлашиб келмоқда. Бу йил ўтган йилгидан баракали ҳосил етиштиришга аҳд қилган деҳқонлар экишга ҳозирдан тайёргарлик кўрмоқдалар.

Пахта тозалаш заводларида ҳам иш қизғин. Уларда уруғлик чигитни саралаш авж олдирилган. Лекин айрим заводларда бу муҳим ишни бажаришда технология қоидасига риоя қилинмаяпти. Айниқса, Тошкент пахта тозалаш заводида уруғлик чигитни тайёрлашда жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда.

Бу ерда уруғлик чигитни тозалаш топшириғи узлуксиз бажарилмаедан келинмоқда. Лаборатория иши устидан контроллик ўрнатилмаган. Завод хом ашё запаси билан ўз вақтида таъмин этилмаяпти. Корхонада стандарт бўлмаган 570 тонна уруғлик ишлаб чиқарилди. Бунинг устига ҳар хил уруғликларнинг аралаштириб юборилиши ҳолларига ҳам йўл қўйилмоқда.

Алимкент пахта тозалаш заводида ҳам раҳбарларнинг айби билан 151 тонна уруғлик чигитнинг бузилишига йўл қўйилган.

«Ўзбекистон ССР беш йиллиги» пахта тайёрлаш пунктида тайёрланган 455 тонна уруғлик хом ашё бунтларининг ағдарилиб тушиши натижасида очиқ ҳавода қор ва ёмғир остида узоқ вақт қолиб кетиб сифати бузилган. Натижада уруғлик чигитларнинг униб чиқиш проценти кескин камайиб кетган.

Область халқ контроли комитетининг яқинда бўлиб ўтган мажлисида ана шу масала кўриб чиқилди. Ишлаб чиқаришни яхши йўлга қўёлмаганликлари учун Тошкент пахта заводи раҳбарлари қаттиқ огоҳлантирилди.

Алимкент пахта заводи директорининг ўринбосари К. С. Сатторовнинг икки ҳафталик маошидан кўрилган зарар ҳисобига ундириб олиш қарор қилинди.

ВАГОНЛАР БЕКОР ТУРИБ ҚОЛМОҚДА

Ҳар куни областимиздаги темир йўл станцияларига Иттифоқимизнинг турли ерларидан халқ хўжалиги эҳтиёжи учун зарур юклар ортилган вагонлар келиб туради. Кўпчилик ташкилотлар бу юкларни ўз вақтида тушириб олмоқдалар.

Лекин бу муҳим ишга панжа орасидан қараётганлар ҳам йўқ эмас. Айниқса Бўка, Оққўрғон, Ўрта Чирчиқ ва Оржоникидзе районларида партия ва ҳукуматимизнинг темир йўллардан самарадорлик билан фойдаланиш тўғрисидаги кўрсатмаси қониқарсиз бажарилмоқда.

Юқорида кўрсатилган районлардаги айрим корхоналарнинг айби билан юк келтирилган вагонлар белгиланганидан ортиқ вақт туриб қолмоқда. Ўтган йилнинг декабрь ойи ичидагина Кучлик станциясида вагонлар узоқ ушланиб қолганлиги учун Бўка райони корхоналарига 2500 сўм, Оққўрғон районига эса 1600 сўм, Ўрта Чирчиқ районидаги корхоналарга эса 3300 сўм жарима солинган. Ахир бу давлат маблағини кўкка совуриш эмасми?!

Тошкент темир-бетон буюмлари, Ялангоч ғишт заводи, Тўйтепа йўл-эксплуатация участкаси, Оққўрғон матлубот жамияти ва бошқа ташкилотлар ҳам вагонларни кўп вақтгача маҳтал қилиб қўймоқдалар. Бу аҳвол ҳозирги кунларда ҳам давом этаётир.

Вагонлардан юкларнинг ўз вақтида тушириб олинмаётганлиги темир йўл ишини қийинлаштиради, албатта. Наҳотки, юқорида кўрсатилган корхоналарнинг раҳбарлари бу ҳақда қайғурмасалар?!

Назоратчилар томонидан аниқланган бу камчиликлар область халқ контроли комитетида муҳокама қилинганида айбдорлар қаттиқ уялтирилди. Темир йўл станцияларида вагонларнинг белгиланганидан ортиқ туриб қолмаслигини таъминлаш юзасидан зарур чора ва тадбирлар кўрилди.

МАБЛАҒЛАРДАН РАЦИОНАЛ ФОЙДАЛАНИНГ

Ҳар бир корхонада хом ашё ва материал запасларининг етарли бўлганига нима етсин. Бироқ бу запаслар керагидан ортиқча бўлиб кетса, унинг фойдасидан зиёни кўп бўлади. Халқ назоратчилари текшириш ўтказиб областдаги 11 та йирик корхонада хом ашё, материал, ёқилғи, тайёр буюмлар запаслари нормадагидан ортиқча эканлигини аниқладилар.

Айниқса, Чирчиқдаги трансформатор заводида бу соҳада жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда. Заводда бир йилда 63,3 тонна катанка сарфланиши керак бўлгани ҳолда у ерда нормадагидан ортиқча 87,16 тонна катанка йиғиб қўйилибди. Заводда трансформатор ва подстанциялар ишлаб чиқариш плани бажарилмаган. Бунинг натижасида трансформатор учун керак бўладиган пўлат запаси кўплаб тўпланиб қолган. Заводда запас товар материалларини сақлаш ҳам ёмон ташкил этилган.

Олмалиқ тоғ-металлургия комбинати, Оҳангарондаги пластмасса ва асбоцемент, цемент комбинатларида ҳам раҳбарлар қимматбаҳо запас материалларнинг ортиқчаларини реализация қилиш масаласи билан яхши шуғулланмаяптилар. Бу камчиликлар оқибатда оборот маблағлардан рационал фойдаланишга ҳалақит бермоқда.

Область халқ контроли комитети запас хом ашёларнинг нормадагидан ортиқча тўпланиб қолишига йўл қўяётган корхона раҳбарлари хатти-ҳаракатини қаттиқ қоралаб, бу соҳадаги ишни тартибга келтиришга қаратилган тадбирларни ишлаб чиқди.

Халқ контроли комитетлари зиммасига бу тадбирларнинг изчиллик билан амалга оширилиши устидан қаттиқ назорат ўрнатилиши топширилди.

ҲАР СОҲАДАН КЎЗ-ҚУЛОҚ

«Таштекстильмаш» заводи цехларида тайёрланаётган маҳсулотлар шуҳрати оламга ёйилган. «ПК—100» маркали йигирув-пишитув машинаси сўнгги йилларда завод шуҳратини тағин ҳам ошириб юборди. Ҳозир жаҳоннинг турли шаҳарларидан кўплаб заказлар тушаяпти. Заказларга яраша ишчилар сифатли машиналар тайёрлашга ҳаракат қилмоқдалар.

Маҳсулот сифатини ошириш ва тайёрланган буюмларни ўз вақтида заказчиларга етказиб беришда завод назоратчилари ибратли ишлар қилишяпти. Ҳозир 337 назоратчидан иборат 17 группа ва 5 пост ҳаракатда. Назоратчиларнинг кўпчилиги коммунистлар, ишлаб чиқариш новаторларидир.

— Яқинда Корд фабрикасидан бир хат келди, — дейди завод партия комитети секретарининг ўринбосари В. Гопаненко. — Хатда заказ қилинган моллар вақтида етиб келмаётганлиги баён этилган эди. Бу масала билан шуғулланишни биз назоратчиларга топширдик.

Завод халқ контроли группасининг раиси Николай Малов ўша куниёқ текширувни бошлади. Ҳақиқатан ҳам шикоятчи ҳақ эди. Мингта сўрғич труба шартнома бўйича белгиланган муддатдан кечикиб жўнатилган эди. Маслаҳат билан қўшимча тадбирлар кўрилди. Фабрика адресига яна 925 дона шундай сўрғич трубалар барвақт жўнатилди.

Марғилон ипакчилик комбинатидан ҳам шу мазмунда бир хат келган эди. Унда заказчилар «К—38» тўқимачилик машинаси учун деталлар талаб этган эдилар. Назоратчилар ҳаракати билан қисқа муддат ичида деталлар ҳозирланиб ойма-ой пухта тузилган график асосида Марғилонга жўнатилиб турилгяпти.

Назоратчилар жамоат мулки қандай сақланаётганлиги билан ҳам тез-тез шуғулланиб турадилар. Яқинда улар 1000 сўмлик мосламанинг очиқ ҳавода қолиб занглай бошлаганини аниқладилар. Улар талаби билан махсус айвонча қурилиб, мосламалар панага олинди. Қуюв цехида амалга оширилган технологик тадбирларда ҳам назоратчилар ҳиссаси оз эмас. А. Абдуғаниев, Р. Канаев, Н. Малов каби жонкуярлар жамоат мулкини кўз қорачўғидек сақлашда, маҳсулот сифатини яхшилаб, таннархини арзонлаштиришда алоҳида ғайрат кўрсатишяпти.

А. КИМ.

ДАВЛАТ МУЛКИ МУҚАДДАС

Давлат мулки — халқ мулки, ҳаммамизнинг мулкимиз. Уни кўз қорачўғидай асраш ва авайлаш ҳар бир совет гражданининг бурчи. Район партия комитети колхозлар, совхозлар, корхоналарда социалистик мулкни сақлаш қандай йўлга қўйилганлигини доимо назорат қилиб бормоқда. Бу соҳада қатор тадбирлар амалга оширилди.

Ўтган йили ўтказилган 7 та текшириш натижасида социалистик мулкни сақлаш соҳасида йўл қўйилаётган анчагина камчиликлар очилди. Бу камчиликларни тугатиш йўлида кўрилган чоралар самарали натижалар берди.

Ўтган йилнинг охирларида район хўжаликлари бўйича ўтказилган текширувда 771 та ҳайдов ва чопиқ тракторидан 471 таси, 250 плугдан 130 таси ремонт қилинганлиги аниқланди.

Назоратчилар айрим хўжаликларда қишлоқ хўжалик машиналарини сақлаш ишига масъулиятсизлик билан муносабатда бўлинаётганлигига оид камчиликларни ҳам очиб ташладилар. Масалан, Ленин номли колхозда машиналар очиқ жойда қолиб кетган. Ишлатиб бўлингандан сўнг мойланиб, тозалаб қўйилмаган. Натижада машиналарнинг айрим қисмларини занг босиб ишдан чиқа бошлаган.

«Назарбек», «Партия XXI съезди» сингари совхозларда ҳам техникани сақлашга эътиборсизлик билан қараганлар. Текшириш якунлари халқ контроли комитетининг мажлисида кўрилиб, айбдорларга чора кўрилди.

Келес сельпоси бўйича кооператив мулкига муносабат қандай? Бу масала ҳам чуқур ўрганилди.

Айтиш керакки, Келес сельпоси халқ контроли группаси бу соҳада айрим ибратли ишлар қилган. Лекин камчиликлар ҳам кўп. Раҳбарлик лавозимларида ишлайдиган шахсларнинг айримлари кооператив мулкини ўзлариники қилиб ўзлаштириб олишга ҳаракат қилганлар. Халқ назоратчиларининг талаби билан ўзлаштирилган маблағлар айбдорлардан ундириб олинди. Айрим кишиларнинг ишлари эса терговорганларига оширилди.

Райондаги 17-мактаб молия фаолияти текширувдан ўтказилганда ҳам бу ерда ғайри-қонуний ишларга йўл қўйилганлиги билиниб қолди. Гап шундаки, мактаб ремонти учун ажратилган маблағнинг кўп қисми ўз ўрнига сарфланмаган. Бажарилмаган ишлар бажарилди, деб кўзбўямачилик қилиб пулни ўзлаштирганлар. Бунинг учун мактаб директори ўринбосари вазифасидан бўшатилди, директорга эса ҳайфсан эълон қилинди. Қалбакилик йўли билан «сув» қилинган пуллар ундирилди.

Район халқ контроли комитети халқ контроли группалари раислари билан тез-тез суҳбатлар ўтказиб турмоқда. Бу суҳбатларда давлат мулки—халқ мулки эканлиги, уни кўз қорачўғидай асраш ҳар бир кишининг муқаддас бурчи эканлиги қайта-қайта уқтирилади. Илғор халқ назоратчиларининг тажрибаси оммалаштирилади. Улар томонидан ўртага ташланган таклиф ва мулоҳазалар диққат билан ўрганилади. Назоратчиларнинг ҳар бир эътирози ва шикояти эътиборга олиниб шу асосда текширишлар ўтказилади.

Бир мисол: Ленин номли колхоздаги касалхона беморларидан бир группаси шикоят ёзиб юборишди. Ана шу шикоят бўйича текшириш ўтказилганида касалхонанинг хўжалик ишлар бўйича мудири Қодиров турли найранглар ишлатиб, касалхона маблағини талон-торож қилаётганлиги аниқланди. Биз Қодировни вазифасидан озод қилиш керак, деган таклифни айтдик. Касалхона раҳбарлари таклифимизни инобатга олишди. Қодиров ишдан четлатилди. Қонунсиз йўл билан ўзлаштирилган пуллар ҳам қайтариб олинди.

Лекин район халқ контроли комитетининг давлат мулкини сақлашни назорат қилиш соҳасидаги фаолиятида камчиликлар йўқ эмас. Биз бу масала юзасидан халқ контроли группалари раислари, ташкилотлар, колхоз ва совхозлар раҳбарларининг ҳисоботини кам эшитмоқдамиз. Белгилаб олинган тадбирларнинг ҳаммаси ҳам ўз вақтида ва изчиллик билан амалга оширилмаяпти.

Район ташкилотлари, колхоз ва совхозлар, айниқса, савдо ва умумий овқатланиш корхоналарида халқ мулкини талон-торож қилиш, растрат ҳоллари батамом тугатилмаган. Бунинг учун кўп жиҳатдан халқ назоратчилари ҳам айбдордирлар.

Яқинда КПСС Марказий Комитети ва Иттифоқ ҳукумати томонидан тасдиқланган СССР халқ контроли органлари тўғрисидаги Низомда назоратчиларнинг ҳуқуқлари янада оширилди, улар зиммасига янги вазифалар юклатилди.

Д. АЙТҚУЛОВ,
Калинин район халқ контроли комитетининг раиси.

БИР ТАКЛИФ ҚИММАТИ

УЛАР бир варақ қоғоз устида мукка тушиб, янги таклиф келтирадиган самарани ҳисоб-китоб қилиб ўтиришарди. Шу пайт хонага группа раиси Маҳкам Мирзоиддинов кириб қолди.

— Айни пайтда келдингиз, Маҳкам ака, — деди қоғоздан бош кўтариб С. Собиров. — Зарифжон билан ҳозир бир масала устида бош қотириб ўтирган эдик. Сизнинг фикрингизни ҳам билмоқчимиз. Мана, қаранг...

Назоратчилар С. Собиров билан З. Муродовни бир масала кўпдан бери ташвишлантириб келарди. Чиннига гул солувчи станоклар ва шамол ҳосил қилувчи компрессорлар корхонанинг бутун территориясига сочилиб кетган эди. Уларнинг ҳар бирини бошқариш учун уч киши доимо банд бўларди. Борди-ю, шу станок ва компрессорлар бир жойга марказлаштирилса, ишчи кучи иқтисод қилинмасмикин?

— Фикрингиз менга маъқул. Лекин бош инженер бунга нима деркин, имконият бормикин? — ўйланди Маҳкам ака.

Уччовлашиб бош инженер хонасига томон йўл олишди. Дилшод Мақсудов ҳайтовур ўз кабинетида экан. Таклифни биргалашиб ҳал этишга киришишди.

— Бунинг учун энг аввало марказлашган станция қуришимиз керак. Шундагина таклифни амалга ошириш мумкин бўлади, — деди пировардида бош инженер.

Станция қурилишини назоратчиларнинг ўзлари оталиққа олдилар. Кўп ўтмай ишлар тугалланиб, барча станоклар ва компрессорлар бир ерга йиғилди. Уларни бошқариш учун уч киши етарли экан. Қолган ўн икки ишчи бошқа участкаларга ўтказилди. Бу билан корхона йилига 13 минг 147 сўм иқтисодий фойда кўрадиган бўлди. Қаранг, биргина таклиф шунча самара келтираяпти. Назоратчилар йил давомида бундай таклифларнинг озмунчасини ишлаб чиқаришга жорий этишганми!

Назоратчилар вақти-вақти билан рейдлар ҳам ўтказиб кўз илгамас нуқсонларни ўша жойнинг ўзидаёқ бартараф этишга интилмоқдалар. Группа раиси Маҳкам ака бизга навбатдаги рейднинг тафсилотини батафсил сўзлаб берди.

Назоратчилар А. Содиқов билан А. Исмоилов яроқсиз деб топилган маҳсулотларни кўздан кечириб юриб, бир нарсага ҳайрон бўлдилар. Чиқиндилар орасида чети бир оз учган ёки озроқ эзилган қолиплар ҳам ётарди. Дарров улар цех бошлиғи Раҳим Тоҳировни чақириб бундан огоҳ қилишди. Цех бошлиғига назоратчилар фикри маъқул тушди. Тезда шошилинч тадбирлар кўрилиб, ҳиёл ишдан чиққан қолиплар ҳам қайта тузатилиб, фойдаланишга қўйилди. Бу билан кўплаб маблағ тежаладиган бўлди.

Халқ контролига кўмаклашувчи группа аъзолари эътиборидан ҳеч нарса четда қолмайди. Улар рейдларнинг бирида буғ батареяларининг иситиш қувватини текшириб кўрдилар. Маълумки, чинниларни қуритиш учун маълум нормадаги ҳарорат доимий зарур бўлади. Лекин айрим пайтларда батареяларнинг нормал иситмаётганлиги аниқлангач, иситиш системалари бир чеккадан текшириб чиқилди. Текширувдан сўнг цехларга янги батареялар ўрнатилди, бу билан чинни маҳсулотларини қуритиш суръати анча тезлашди. Мана энди совуқ кунларда ҳам корхона бир меёрда ишлаяпти.

Маҳсулот сифатини яхшилаш масаласи билан назоратчилар алоҳида шуғулланмоқдалар. Группанинг яқинда бўлиб ўтган йиғилишида маҳсулот сифатига ҳалал бераётган камчиликлар очиб ташланди. Сўзга чиққан ишчи Ҳикмат Холтожиев тупроқнинг сифатсизлиги ҳақида гапирди. Дарҳақиқат, тупроқнинг ораларидан ҳар хил чиқиндилар, тош-шағаллар ҳам чиқиб турарди. Бу камчилик бригада бошлиғи Т. Морозовага тезда маълум қилинди. Бригадир йўл қўйилган нуқсонни бартараф этишга ваъда берди. Орадан икки-уч кун ўтмаёқ келтирилган хом ашё сараланди. Тупроқ ҳар хил кераксиз жисмлардан тозаланди.

Халқ контроли группаси завод касаба союзлари Совети билан ҳамкорликда иш юритиб, кўпгина муаммоларни муваффақиятли ҳал қиляпти. Эришилаётган ютуқлар кўрсаткич тахтасида доимо ёзиб борилади. Бунда илғорлар мақталса, қолоқлар танқид қилинади.

Рейдлар пайтида назоратчилар ишчиларининг фикр ва мулоҳазаларини диққат билан тинглайдилар. Коллектив талаби билан завод ҳузурида 200 ўринли болалар боғчаси очилди. Ўн хўжалик янги квартиралар билан таъминланди.

Ҳозир 50 кишилик завод халқ контроли группаси янги муаммоларни ҳал этиш йўлида изланяпти. Назоратчилар беш группага бўлиниб пишитув, шакллаш, ремонт-механика цехлари ва бошқа участкалар ишини доимо кузатиб бормоқдалар. Содир бўлаётган камчиликларни бартараф этишда улар ишчиларга яқиндан ёрдам бермоқдалар. Ҳамкорлик туфайли Тошкент чинни заводи ой сайин ажойиб ютуқларни қўлга киритмоқда. Барча участкаларда кунлик топшириқларнинг ортиғи билан адо этилишига эришилмоқда. Бу муваффақиятларда назоратчилар ҳиссаси ҳам салмоқлидир.

Э. ҚОДИРОВ,
Ж. НОСИРОВ.

ИНТИЗОР КЎЗЛАР

АҲЛОҚ, ОДОБ ТЕМАСИДА

Экранда хонанда пайдо бўлди. Унинг қўлида рубоб, ёнида доирачи. У қаддини ғоз тутиб, доирачига қани бошла дегандай бир қараб олди, сўнг тор пардаларини зарб билан черта бошлади. Ўз маҳоратини намойиш қилмоқчидай қўшиқни баланд пардадан бошлади. Экрандан унинг жарангли овози янграб эшитилди. Тинглаётганлар «офарин» дегандай бош чайқаб қўйишди. Эҳтимол унинг ёқимли овози, қўшиқни эҳтирос билан ижро этиши тингловчиларга роҳат бахш этаётгандир. Бироқ менинг кўз ўнгимда бошқа нарса гавдаланарди, кишини дилгир қиладиган воқеа намоён бўларди. Қўшиқ айтаётган хонанда тўшакда кўп вақтдан буён бемор ётган Ойша онанинг яккаю-ягона нур-дийдаси эди. Она дардчан бўлиб қолиб шифохонага ётқизилди. Ҳофизни бир куни шифохонада учратдик. Мен шифохона коридоридан палатам томон келаётган эдим. Ортимдан:

— Айланай қизим, бу ёққа бир қаранг, — деган заиф товуш эшитилди. Ўгирилиб қарияни кўрдим. Кампирнинг чап қўлида тароқ, ўнг қўли эса пастга осилиб тушган, кампир уни қимирлатмоқчи, лекин қўл итоат этмай титраб турарди.

— Жон қизим, сочимни тараб қўйсангиз. — Унинг қўлидан тароқни олдим. Коридорнинг нарироғидаги юмшоқ диванга ўтқаздим.

—Ҳар куни барака топкур Аня хола тараб қўярди. Бугун келмади. Ўзи оғриб қолибди бечора.

—Ҳечқиси йўқ, ҳижолат тортманг, мен ўзим қарашибвораман— дедим-да, унинг кумушранг сочини тарайбошладим. Онанинг кўнгли тўлиб турган экан:

— Умрингдан барака топ, болам, меҳрибончилик қилдинг айланай қизим. Биров онага зор, биров... — у бошқа гапира олмади. Лаблари, сержин юзларигача титраб кетди, Кўзларида ёш ғилтиллади.

— Ие, онажон, хафа қилиб қўйдимми, — ҳижолат тортдим.

— Йўқ, болам, ўзим. — Шу пайт ёнимиздан ўтиб кетаётган бир бемор:

—Ҳа, кампир ўғлингиздан дарак борми, — деб сўраб қолди.

— Йўқ, келмади, қўли тегмади чоғи... — ўпкаси тўлиб жавоб қилди она.

— Ахир, келаман деганди-ку. Ўзи келолмаса хотинини юборсин эди, — куйиниб ўтиб кетди ҳалиги бемор.

Ҳеч нарсага тушунолмай онанинг сочларини тарардим.

— Нега ундай деди ҳалиги киши? — сўрадим онадан. Чуқур тин олгач жавоб қайтарди кампир:

— Ўғлимнинг таниши. Касалхонага келганимга тўрт ойча бўлди. Ёлғиз ўғлим бор, вақти бўлиб у келолмаяпти. Шу танишига айтувдим, боламнинг ишхонасига телефон қилиб гаплашиб беринг, докторлар жавоб берди, мени олиб кетсин дегандим.

У айтдиям, ўғлимдан дарак йўқ. Бир ҳафтадан буён тугунимни тугиб кўзим йўл қарайди. Омон бўлгур ўғлим келмайди... — она енги билан ёшланган кўзларини артди.

— Ўғлингиз қаерда ишлайди.

— Театрда. Ўғлим келолмаса келиним Иноят келиб олиб кетса ҳам бўларди-ку! Ҳа, энди келин қиз бўлмас экан-да! Бўлмаса уларни деб айниқса бу ёлғиз фарзандни деб тортмаган азобим қолмади. Қизим сиз билмайсизми, илгари менинг қўлларим шундаймиди-я, оёқларим чарчаш нималигини билмасди. Бир кўз билан, бевалик билан ўстиргандим омон бўлгурни... — Она кўз ёшини артиб чуқур тин олгач яна гапира кетди. — Ахийри шу касалга мубтало бўлдим. Кўп диққат бўлганимдан, бир томоним, оёқ-қўлим шунақа ногирон бўлиб қолганди. Минг раҳмат докторларга хўп яхши қарашди. Мана ўрнимдан туриб юрадиган бўлдим. Бу қўлимни ҳам бироз қимирлатаяпман. Бироқ ёлғизим тушмагурни соғинаман, ўзи соғсаломатмикин деб ҳавотир оламан. Кейин номи чиққан қўшиқчи эмасми ҳамма танийди. Онасиман десам кўпчилик елка қисади. Оналарини кўргани келаётган фарзандларни кўриб кўнглим бузилиб кетади. Шуларга чидамайман.

Дивандан қўзғалдик. У ётган саккизинчи палатага етаклаб олиб бордим.

— Шу ерда жойим, — у бош тарафида тугунча турган кароватни кўрсатди. Унинг билан ёнма-ён ётган бемор аёл:

— Келинингиз бўлим бошлиғига телефон қилибдилар, кампир яна бир ҳафта ётиб турсинлар, ҳозирча уларни олиб келолмаймиз, ўғиллари граммпластинкага запис билан банд, дебди. Онажон энди тугунни ечиб хотиржам ётаверинг, беҳуда кутманг уларни, жуда ҳам интизор бўлиб кетдингиз, — деди.

Она бўшашиб ўтириб қолди... Қўлининг қалтираганини зўрайди. Эшикдан кириб келган оқ халатли врач:

— Салом онажон, — деди-ю, беморнинг ҳолатини кўриб ким сизни хафа қилди? — деб сўради. Ҳеч ким чурқ этмади. Она бўлса ёшли кўзларини мўлтиратиб илтижо билан тикилди-да:

— Садағанг кетай... — У бошқа сўз айтолмади... Врач онани юпатганича қолди. Палатадан тўлиққан кишидай чиқиб кетдим. Кунлар, ҳафталар ҳам ўтди. Энди ашула ёздиришлар, пластинкага овоз беришлар тугагандир, бу «иши кўп» артист онаизорини уйига олиб кетишга бир-икки соат қимматли вақтини ажратар деган умидда Кироміддин ишлайдиган театрга телефон қилдик. Орадан икки кун ўтгач шифохона ҳовлисида янги «Москвич» пайдо бўлди. Ичида ўзига оро берган ўрта ёшлардаги аёл, қорачадан келган, қотмагина киши эса машинани ҳайдаб келди.

— Ҳайриятей, Кироміддин қўшиқчи онасини олиб кетгани келди, — дейишди беморлар енгил тортишиб.

Эри-хотин вестибюлга киришди-да, негадир она ётган палатага эмас, бўлим бошлиғининг хонасига киришди. У йўқ эди. Қайтиб чиқиб стулларга ўтиришди. Бу орада кимдир 8-палатага югуриб кириб онага хабар қилди.

— Вой болагинам келипти, — дея волидаси фарзандига пешвоз чиқди. У оёғининг оқсаши, қўлининг қалтирашига ҳам қарамай, энтикиб кўзлари билан боласини қидирарди. Кироміддин, онанг ўргилсин болам, қанисанлар, буёққа келавер, — йўл-йўлакай гапириб борарди коридорда она. Ўғил бўлса нимадандир норози, қовоқлари солиқ, оғринибгина ўрнидан туриб коридор эшиги олдига келди. Унгача суюниб кетган она эшикка етиб қолганди. Кўзларида қувонч ёши йилт этди. Бечора она қани энди қўлларини кўтараолса-ю, соғинган фарзандини қучоқлаб бағрига босса! Фақат бир қўлини боласининг елкасига ташлади, юзидан ўпмоқчи бўлди. Икки қўли соппа-соғ, ўғил эса «мени нега ҳаловатимни буздинг» деяётгандай серрайиб турарди. Минг афсуски, ўғил қўлларини киссасидан чиқармади, интизор онага бир бор меҳр билан боқмади ҳам. Ўғлининг бунчалик совуқ қарши олганидан ранглари бўздек оқариб кетган она дармонсизланиб эшик туткичини ушлаб ўзини аранг тутиб қолди. Шу пайт палатадан чиққан ҳамшира Шура улар ёнига етиб келди-да:

— Келдингизми, онангизни уйга олиб кетгани-а? — сўради ўғилдан. Кироміддиннинг жавоб беришга ҳам раъйи йўқ эди.

— Ҳозир бўлим бошлиғи чиқсин, мажлисда эканлар, гаплашиб яна бирор ҳафта шу ерда қолдирмоқчимиз, — жавоб қилди.

— Йўқ, йўқ болам, ўтган сафар ҳам гаплашиб қолдирган эдинг. Энди гаплашма, биламан, улар йўқ демайди, лекин ўзим... — она зорланиб гапирарди.

— Бўлим бошлиғини кутишнинг ҳожати йўқ. — У киши рухсат этганларига икки ҳафта бўлган. Онангизга керакли дорилар, уколлар берилди. Узоқ ётдилар. Икки ярим ой терапия бўлимида, ундан кейин бизнинг бўлимда икки ойча. Нима онангиздан безормисизлар, шундай онадан-а! Ундай бўлса тонинг, жон деб ўзим олиб кетаман! — ҳамшира куйинганидан қаттиқ овоз билан гапирарди. Атрофда бир қанча беморлар йиғилиб қолди. Мулзам бўлган Кироміддин Шурага хўмрайиб қўйди-ю, чурқ этолмади.

— Ўғлим, буларга минг раҳмат. Ўз онасидай қарашди. Кел, уйга кетақолай, — она ўғлига ялинарди.

Ярим соатдан кейин ҳамшира, нянька онани қўлтиқлаб ўғлининг шахсий машинаси ёнига етаклаб боришди. Анча совуқ тушиб қолган. Қариянинг эгни юпин, бошида ўша чит дурра, палатадаги беморлардан бири жун рўмолини кўтариб чиқди.

— Ўраб кетинг, шамоллаб қолманг, деди. Келин машинанинг кейинги эшигини жаҳл билан очди-ю турткандан баттар қилиб онани ўтказди. Ўзи айланиб ўтиб рулда ўтирган эрининг ёнига кирди. Машина қўзғалди. Ичида бир нимадан ҳавотирланиб, ҳаммамизга жовдираб қараганича она борарди.

Ҳурматли газетхон, юқорида айтганимдай она хаста, не бўлганда ҳам фарзанди эмасми, кучли изтироб чекади. Ўғлининг номи очиқ айтилса оғир асаб касали билан оғриган онага яна зарар бўлмасин деб қўшиқчининг асл исмини айтмадик. Лекин гап албатта эгасини топади.

Ф. УСМОНОВА.

ИЛҒОР СУТ СОҒУВЧИ

КАЛИНИН районидаги Карл Маркс номли колхоз чорвадорлари ўтган йили давлатга 768 тонна сут етиштириб бериб, планни анча ошириб бажаришган эдилар. Улар беш йилликнинг тўртинчи йилида янада баракали ишлаб 780 тонна сут топшириш учун курашмоқдалар. Суратда: колхознинг илғор сут соғувчиси, область Советининг депутати ўртоқ Б. Исмоилова.

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ).

ОЛИМЛАР ЛАБОРАТОРИЯСИДА

ПАХТА селекцияси ва уруғчилиги илмий-текшириш институтининг мутагенис лабораторияси ходимлари пахтанинг янги навларини барпо қилиш йўлида қатор илмий тадқиқот ишларини олиб бормоқдалар. Суратда: аспирант Х. Искандаров (чапда) ва катта илмий ходим қишлоқ хўжалик фанлари кандидати Р. Ковалчук билан мутагенис лабораториясида.

В. Лейзерович фотоси. (ЎзТАГ).

ҚИЗИҚАРЛИ ТАДБИРЛАР

Тошкент темир йўли узели ишчи ва хизматчилари пролетариат доҳийси Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун катта тараддуд кўришаяпти.

Темир йўл узели илмий-техника кутубхонасида ташкил этилган «Ленин ҳаёти ва фаолияти», «Ленин партия ва Совет давлатининг ташкилотчиси» мавзуларидаги фотомонтажлар бу ерга келувчиларга манзур бўляпти.

Ўрта Осиё темир йўли бошқармаси партия ташкилоти ҳузурида жамоатчилик асосида сиёсий маориф кабинети ташкил этилди. Бу ерда лекторлар ва сиёсий ахборотчилар учун тез-тез семинарлар ўтказиб турилади, бўлажак тадбирлар плани муҳокама қилинади.

Яқинда «Ленин Совет давлатининг ташкилотчиси» деган темада ўтказилган инструктив семинарда доҳий нутқи фонотикасидан, ҳужжатли фильмлардан фойдаланилди. Лекторлар ва сиёсий ахборотчилар шу мавзуда жойларда темирйўлчилар ўртасида суҳбат ва кечалар ўтказишади.

Тошкент темир йўли депосида ҳам қизиқарли тадбирлар амалга оширилмоқда. Яқинда депо ёшлари кекса коммунистлар билан учрашишди. В. Майданов, А. Добрилеченко, М. Муравьевлар Ўзбекистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиш учун олиб борилган шиддатли курашлар ҳақида ҳикоя қилиб беришди.

А. ПАШКОВА.

ЯШНАЁТГАН ҚИШЛОҚ

Угом қишлоқ советига қарашли Чинор қишлоғи бундан беш-олти йил аввал тақир чўл эди. Ҳаммаёқ сувсизликдан қақраб ётарди. Бу ерни боғ-роғга айлантиришга аҳд қилган ёшу-қари энг аввал ариқ қазиб «Арқит сой»дан сув олиб келишди. Аста-секин Хумсон қишлоғидан кишилар кўчиб келиб, шу ерда яшайбошладилар. Типовой участкалар қад кўтара бошлади.

Инсон қўли гул деб бекорга айтишмаган. Ҳозир қишлоқда 300-дан ортиқ киши яшаяпти. Мактаб, касалхона, клуб, магазин аҳоли хизматида.

Яқинда қишлоқ ўқитувчиси Ш. Баянов раҳбарлигида жамоатчилик асосида 5 хонали чойхона биноси қад кўтарди. Ў. Абдуллаев, П. Сайтбобоев, С. Сайитметов, И. Шукуров ва бошқалар жонбозлик кўрсатиб ишлашди. Чойхонада қизил бурчак очилган. Отахонлар радиодан куй ва қўшиқ тинглаб хордиқ чиқармоқдалар, ёшлар шахмат-шашка тахтаси устида баҳслашмоқдалар.

Янги қишлоқнинг келажаги янада порлоқ.

Ю. ИДИРОВ,
Бўстонлиқ район, Чинор қишлоғининг 19-мактаб ўқитувчиси.

СУТ КЎПАЙМОҚДА

Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхози чорвадорлари баракали меҳнат қилишиб, аҳолига кўплаб сут етиштириб беришмоқда. Ўтган йил ҳам ана шундай қувончли йил бўлди. 180 ўрнига 204 тонна сут топширилиб, план 108 процент қилиб адо этилди.

Сут булоғини кўпайтиришда Анorgул Ашурова, Маргарита Муравьева, Муножат Эгамназарова каби серғайрат сут соғувчиларнинг ҳиссаси катта бўлмоқда. Уларнинг ҳар бирига 20—22 бошдан сигир бириктилган. Кунига тайёрлов пунктларига юзлаб литр сут тўхтовсиз жўнатилиб турибди.

Н. ТЎФОНОВ.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР · ОДАМЛАР · ВОҚЕАЛАР

ДЎСТОНА АЛОҚАЛАР МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

ҚОБУЛ, 29 январь. (ТАСС). Бу ерда Афғонистон давлат монополиялари бошқармаси билан Бутуниттифоқ «Союзнефтеэкспорт» бирлашмаси ўртасида кеча Совет Иттифоқидан нефть маҳсулотлари етказиб бериш тўғрисидаги битимлар имзоланди. Битимларга мувофиқ, Афғонистонга юқори сифатли бензин ва дизель ёқилғиси етказиб берилади.

Ҳужжатлар имзоланганидан кейин бошқарма президенти Султон Азиз Зикриё: Совет Иттифоқининг нефть маҳсулотлари етказиб бериши Афғонистон экономикасини ривожлантиришга ёрдам беради, деди. Янги битимларнинг имзоланиши, деб таъкидлади у, «Афғонистон билан СССР ўртасидаги дўстона савдо-сотиқ алоқалари иккала халқ манфаатлари йўлида мустаҳкамланиб ва ривожланиб бораётганлигидан далолат беради».

СОВЕТ ИТТИФОҚИНИНГ ҲИНДИСТОНДАГИ ДЎСТЛАРИ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

ДЕҲЛИ, 29 январь. (ТАСС). Бу ерда маданий алоқаларни ривожлантирувчи Ҳиндистон-Совет жамияти Деҳли бўлимининг бешинчи конференцияси очилди. Совет Иттифоқи ва Ҳиндистоннинг давлат байроқлари билан безатилган залда кеча 600 дан ортиқ делегат тўпланди. Булар орасида Ҳиндистоннинг таниқли сиёсий ва жамоат арбоблари, «халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофотининг лауреатлари Аруна Асаф Али ва С. Сокхей, парламент депутатлари бор эди. Фахрий меҳмонлар орасида чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқа совет жамиятлари союзи президиумининг раиси Н. В. Попова бошчилигидаги ана шу союз делегацияси ҳам ҳозир бўлди.

Совет Иттифоқи дўстларининг конференцияси номига Ҳиндистон Бош министри Индира Гандидан табрикнома олинди.

ДЕМОКРАТ ЮРИСТЛАР ДАЪВАТИ

ПАРИЖ, 29 январь. (ТАСС). Халқаро демократ юристлар уюшмаси Испанияда фавқулодда ҳолат жорий қилинганлигини ва Франко режимининг душманлари кўплаб қамоққа олинаётганлигини қоралади.

Бу ерда эълон қилинган ахборотда халқаро демократ юристлар уюшмаси инсоннинг энг оддий ҳуқуқлари ана шу йўсинда яна бузилганлигини қатъиян фош қилиб ташлайди, қонунга хилоф равишда одамларни қамоққа олишга қарши норозилик билдиради ва фавқулодда ҳолат тўғрисидаги декретни бекор қилишни талаб этади.

Уюшма жаҳон афкор оммасига мурожаат қилиб, Испания маъмурларини инсон ҳуқуқлари умумий декларациясига ва БМТ Уставига мувофиқ равишда мамлакатда гражданлик ва сиёсий эркинликларни тиклашга мажбур қилмоқ учун норозилик кампанияси ташкил этишга даъват этади.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМДАГИ ЖАНГЛАР

ХАНОЙ, 29 январь. (ТАСС). Вьетнам Информация агентлиги Озодлик агентлигининг маълумотларига асосланиб қуйидагиларни билдиради: Жанубий Вьетнам Халқ Озодлик қуролли кучларининг жангчилари Зялай вилоятида олиб борган икки кунлик ҳужум операциялари вақтида душманнинг 1.200 га яқин солдат ва офицерини, шу жумладан Америка ҳарбий хизматчиларидан 350 кишини сафдан чиқардилар. Жанубий Вьетнам ватанпарварлари 15 вертолётни уриб туширдилар ва 9 тўпни яксон қилдилар.

Ватанпарварлар 10 январдан 17 январгача давом этган жанг ҳаракатлари вақтида душманнинг 250 дан ортиқ солдат ва офицерини ўлдирдилар ёки ярадор қилдилар, 8 вертолётни уриб туширдилар ва 4 артиллерия тўпини яксон қилдилар.

Ватанпарварлар 19 ва 20 январда муваффақиятли ҳужум қилиш натижасида Сайгон қўшинлари 43-полкининг 1- ва 3-батальонларини сафдан чиқардилар.

Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронтининг қисмлари 21 январда АҚШ 4-пиёда аскар дивизиясининг 1-батальони позицияларига ва қўғирчоқ қўшинлар 42-полки 2-батальонининг позицияларига бир неча марта муваффақиятли ҳужум қилдилар.

Ватанпарварлар 22, 23 ва 24 январдаги жанг ҳаракатлари вақтида Сайгон қўшинларининг 4 ротасини сафдан чиқардилар.

«КАЛТЕКС» ИШЧИЛАРНИ БУШАТМОҚДА

АДАН, 29 январь. (ТАСС). Жанубий Яман Халқ Республикасида иш кўраётган Американинг «Калтекс» компанияси ўз ишчиларининг 75 процентини ишдан бўшатишга қарор қилганлигини Адан радиоси эшиттирди.

Бу ерда ана шу қарор империалистик компанияларнинг Жанубий Яман Халқ Республикаси ўтказаётган прогрессив сиёсатга қарши қилинган янги игвогарлик ва пўписа деб расмий равишда баҳоланмоқда.

МУСТАҚИЛЛИКДА БИР ЙИЛ

Бундан бир йил муқаддам — 1968 йилнинг 31 январида Науру оролида мустақиллик байроғи кўтарилди.

Науру ороли — Тинч океанининг ғарбий қисмида жойлашган бўлиб, майдони 21,7 квадрат километр, аҳолиси эса қарийб 6 минг кишини ташкил қилади. Халқи асосан, микронезияликлар ва хитойлардан иборат. Оролда қисман европаликлар ҳам яшайди.

Науру денгиз юзасидан 65 метр баландликдаги ҳалқасимон орол бўлиб, сернам, тропик иқлимга эга.

Науру ороли 1798 йилда топилган. 1888 йилда оролни Германия босиб олган эди. Биринчи жаҳон урушининг бошларида орол Австралия Иттифоқи қўшинлари томонидан ишғол қилинди. Уруш тугагач, Миллатлар Иттифоқининг мандати ниқоби остида Буюк Британия, Австралия ва Янги Зеландия давлатларининг биргаликдаги идоралари остиға ўтди. Иккинчи жаҳон уруши вақтида оролни Япон қўшинлари ишғол қилди. Уруш тугагач, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Науру оролини ўз васийлигига олиб, Англия, Австралия ва Янги Зеландия ҳукуматларининг идорасига топширди.

Мустамлакачиларнинг бирдан-бир мақсади Науру оролининг табиий бойликларини талаш ҳамда халқини эксплуатация қилишдан иборат эди. Оролда фосфорит запаслари кўп бўлиб, деярлик 100 миллион тоннани ташкил қилади. Англиянинг «Бритиш фосфат комиссинерс» компанияси неча ўн йиллар давомида маҳаллий халқ меҳнати ҳисобига бойиб келди. Компания маҳаллий маъмуриятга фосфатнинг ҳар бир тоннаси учун Австралия доллари ҳисобида 2 доллар ҳақ тўлаб, жаҳон бозорида ҳар бир тоннасини 40 долларга сотарди.

Мустамлакачилар оролда абадий мустаҳкамланиб қолиш ниятида ҳар хил найранглар, сафсаталарни ўйлаб чиқара бошладилар. Чунончи, «Науру халқи ҳеч қачон ўзини-ўзи идора қилган тақдирда ҳам, оролдаги фосфорит запаслари тугагач, яшаш имкониятидан маҳрум бўлади» — деган овозларни кенг кўламда тарқата бошладилар. Аммо, науруликлар, ҳамда уларнинг бошлиғи Хаммер де Робурт мустамлакачиларнинг

НАУРУ ДАВЛАТИНИНГ МИЛЛИЙ БАЙРАМИ

бундай ҳийла-найрангларига қулоқ солмадилар. Балки ўзларини ўзлари идора қилиш ҳуқуқини талаб қилдилар. Натижада мустамлакачилар билан науруликлар ўртасида катта можаролар вужудга кела бошлади.

Орол халқининг ҳаққоний талабини эрксевар давлатлар, биринчи навбатда Совет Иттифоқи бошлиқ социалистик давлатлар қизғин қўллаб-қувватладилар. Бирлашган Миллатлар Ташкилотида Совет Иттифоқининг вакили Науру халқининг ҳаётий манфаатларини бир неча марта ёқлаб чиқди. Шунингдек, Англия, Австралия ва Янги Зеландия ҳукуматларининг «васийлик» фаолиятлари мустамлакачиликдан иборат эканлигини фош қилиб ташлади.

Совет Иттифоқи бошлиқ социалистик мамлакатларнинг қўллаб-қувватлаши ва Науру халқининг қатъий талабига биноан 1966 йил январида мустамлакачилар Науру қонун чиқарувчи кенгашини туздилар. Кенгашга маҳаллий аҳолидан кўпчилик депутат қилиб олинди. Қонун чиқарувчи кенгаш ўзининг биринчи мажлисидаёқ, Науру 1968 йил январида тўла мустақилликка эриша олади, деган масалани муҳокама қилди.

Хаммер де Робурт Англия, Австралия ва Янги Зеландия билан олиб борган музокараларида «энг аввал Науруга тўла мустақиллик берилиши шарт. Науруннинг мазкур уч давлат билан келажакдаги муносабатларига келганда, бу фақат кейинчалик аниқланиши мумкин», — деган қатъий талабни ўртага ташлади.

Ниҳоят 1968 йилнинг 31 январида Науруннинг мустақил давлатга айланишига мустамлакачилар ночор розилик бердилар.

1968 йил 29 январда қабул қилинган конституцияга мувофиқ Науру ороли республика деб эълон қилинди. Давлат Кенгашининг раиси қилиб Хаммер де Робурт тайинланди.

1968 йил 31 январда СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний Науру халқини қутлаб юборган табрик телеграммасида Совет Иттифоқи Науру Республикасини суверен ва мустақил давлат сифатида таниганлигини билдирди.

Совет Иттифоқи билан Науру Республикаси халқларининг дўстлиги беғараз ва абадийдир.

Барча совет кишилари ёш Науру халқининг миллий байрами кунида унга янги турмуш қуришда катта зафарлар тилайди ва қизғин салом йўллайди.

Турғун ФАЙЗИЕВ.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ. Американинг 9-дивизиясидан бўлган денгиз пиёда аскарлари партизанларга қарши уюштирилган навбатдаги операция вақтида ботқоққа ботиб қолдилар.

АП—ТАСС телефотоси.

ВЬЕТНАМДАГИ УРУШГА ҚАРШИ ЧИҚҚАН КИШИЛАР УСТИДАН СУД

НЬЮ-ЙОРК, 29 январь. ТАСС мухбири Н. Пахомов хабар қилади: Сан-Францискода ҳарбий трибунал Вьетнамдаги урушда қатнашишдан бош тортганлиги учун ҳарбий турмага қамаб қўйилган 27 кишидан дастлабки группа-6 Америка солдати устидан суд бошлади.

Америкалик бу ёшлар бултур октябрь ойида ўз ўртоқларидан бирини «қочишга уринганлиги учун» турма ходимлари ваҳшийларча отиб ташлаганига қарши ўтириб қаршилик намойиши ўтказганликлари учун судга берилганлар. Солдатларга «Исён кўтариш» айби қўйилган. «АҚШнинг ҳарбий жиноят учун кодекси»га мувофиқ бундай айб қўйилган кишилар ўлим жазосига ёки 50 йилгача муддат билан қамоқ жазосига ҳукум қилиниши кўзда тутилган.

6 кишининг ҳаёти хавф остида қолганлиги, уларни ҳимоя қилаётган Америка жамоатчилигининг кўпгина норозиликларини келтириб чиқарди. «Вьетнамдаги урушдан ташвишланаётган руҳонийлар ва тинчлик тарафдорлари урушга қарши ташкилоти» солдатларга қўйилган айб «шафқатсиз ва мутлақо чидаб бўлмайдиган» айб деб айтмоқда. Бу ташкилот Вьетнамдаги урушга қарши чиқаётган кишилар устидан олиб борилаётган шармандали судга қарши кескин норозилик изҳор қилди.

КАЛИФОРНИЯДАГИ ТАБИИЙ ОФАТЛАР

НЬЮ-ЙОРК, 28 январь. (ТАСС). Калифорния штатининг жанубий қисмида бугун яна момақалдироқ бўлиб, қаттиқ жала қуйди. АҚШнинг ана шу районида 9 кундан бери довул билан ёғаётган ёмғир натижасида сув тошқини рўй берди, тоғлар силжиди, бунинг оқибатида 95 киши қалоқ бўлди ва 120 миллион доллардан ортиқ зарар етди.

Юзлаб уй-жой бинолари сув ва лой остида қолиб кетди, тош йўллар ва темир йўллар, кўприклар бузилди, канализация ва сув таъминоти системаси ишдан чиқди. Қишлоқ хўжалик районларига ҳам катта зиён етди. Кўпгина цитрусзорлар лой ва балчиқ остида қолиб кетди, ҳозир дарахтларнинг учигина кўриниб турибди. Баъзи жойларда тупроқ шу қадар алғоқ-далғоқ бўлиб кетдики, унинг ҳосилдорлиги кам деганда беш йилдан кейин тикланади, деб ҳисобламоқдалар. АҚШ ҳукумати Калифорния штатини «офат теккан район» деб эълон қилди.

ДЕКАДА ТАРАДДУДИ

Серқуёш республикамизда яна бир катта тантанага ҳозирлик кўриляпти. Ўзбекистонда қардош қорақалпоқ санъат аҳлларининг декадаси ўтказилади. Бу декадага Ғафур Ғулом номидаги бадиий адабиёт нашриёти бир қатор китоблар чиқармоқда. Жумладан, Хўжамурод Турумбетовнинг «Оқ гул», Хўжабек Сеитовнинг «Яйлов юлдузлари» ҳамда «Амударё илҳомлари» номли коллектив шеърлар тўплами чиқариляпти. Бу китобга кирган шеърларни ўзбек шоирларидан Эркин Воҳидов, Ҳусниддин Шарипов, Юсуф Шомансур, Мавлон Икром, Тўлқин, Охунжон Ҳакимовлар таржима қилишган.

Шунингдек, декада кунларида қорақалпоқ ёзувчиларининг «Айтилмаган афсона» номли ҳикоялар тўплами ҳам китобхонлар жовонидан ўрин олади. Бу тўпламга киритилган ҳикоялар моҳир ўзбек қаламкашлари томонидан таржима қилинган. Нашриёт ходимлари Пирмат Шермуҳамедов ўзбек тилига ағдарган ёш қорақалпоқ ёзувчиси Узоқбой Пиржоновнинг «Оқ тол тагидаги оқшом» номли қиссасини ҳам нашрга тайёрладилар. Бу асарда шу кунги ёшлар, уларнинг орзу-интилишлари ҳикоя қилинади.

Қорақалпоқ дўстларимизнинг республикамизда ўтказиладиган декадаси муносабати билан «Шарқ юлдузи» журнали қорақалпоқ шоирлари ва ёзувчиларининг бир қатор асарларини эълон қилдилар. Ҳамда кундалик матбуотимизда қардошларимизнинг асарларига тақризлар, машҳур маданият ва санъат арбобларининг ижодий йўли ҳақида ҳикоя қилувчи мақолалар бериб боришляпти.

ОКТЯБРЬ районидаги қариялар чойхонаси нуроний отахонларимизнинг севимли жойига айланган. Улар бу ерда бир пиёла чой устида суҳбат қуришади, газета-журналлар ўқишади, дунё воқеаларидан хабардор бўлишади. Суратда: пенсионер отахонлар Н. Холмуҳамедов, М. Қодиров, Н. Акбархўжаев, Т. Содиқов, У. Аҳмадхўжаевлар чойхона қизил бурчагида газетанинг янги сонларини кўздан кечиришяпти.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

СЕРҚУЁШ республикамизда

Н. К. КРУПСКАЯ ЮБИЛЕЙИГА БАҒИШЛАБ

Тошкентдаги Крупская номли пионерлар саройи Коммунистик партиянинг атоқли арбоби Надежда Константиновна Крупскаяга бағишлаб пионерлар дружиналарининг кўрик — конкурсини эълон қилди.

Кўрикни ўтказишдан мақсад болаларда совет ватанпарварлиги туйғуларини тарбиялаш, уларни В. И. Ленин васиятлари, Н. К. Крупская ўгитлари асосида яшашга ўргатиш, ёш ленинчиларнинг ташаббускорлиги, ҳаваскорлигини ривожлантиришдан иборат. Кўрикка якун ясалаётган вақтда пионер дружиналарида болалар В. И. Лениннинг меҳнат ва революцион фаолияти мисолида қандай тарбияланаётганлиги, мактаб ўқувчилари билим чўққиларини эгаллаш учун қандай курашаётганлиги ҳисобга олинади.

Н. К. Крупскаянинг ҳаёти ва фаолияти тўғрисида виставка, энг яхши расм, ўйинчоқ, нақкошлик ишлари учун конкурслар тайёрланмоқда.

ЯНГИ МИКРОРАЙОН

ҚАРШИ, (ЎзТАГ). Бу ерда Қарши чўлқуварларининг 90 гектар майдонни эгаллайдиган уй-жой микрорайонининг қурилишига киришилди. Чўлқуварлар ўзлари истиқомат қиладиган шаҳарни 18 минг аҳолига мўлжаллаб қурмоқдалар. Учта беш қаватли бино қуриб битказилди.

Бош планга мувофиқ, янги микрорайонда тўртта тўққиз қаватли ва ўнлаб беш қаватли уй, иккита мактаб, бешта болалар боғчаси, спорт иншоотлари ва ҳовуз комплекси бўлган ўн минг ўринлик стадион қурилиши керак.

ВЬЕТНАМЛИК ЙИГИТНИНГ ДИССЕРТАЦИЯСИ

Тошкент политехника институтининг аспиранти вьетнамлик йигит Ле Ван Зи техника фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун муваффақиятли равишда диссертация ҳимоя қилди. Ёш олим ўз ишини Вьетнам апатитидан мураккаб минерал ўғит ишлаб чиқариш проблемасига бағишлади.

ТошПИ химия-технология факультетининг илмий кенгаши Ле Ван Зи ишини юксак баҳолади.

Ле Ван Зи ЎзТАГ мухбири билан суҳбатда ўз устозлари — ўзбек олимларига астойдил миннатдорчилик изҳор қилди. Менинг муваффақиятли ишлашим учун, — деди у, — совет мутахассисларининг илмий ютуқлари ва тажриба ўтказиш учун яратиб берилган жуда яхши шароит ғоят ёрдам берди.

Ле Ван Зи — Тошкент олий ўқув юртларида таълим олаётган бир юз олтмиш вьетнамлик йигит ва қизнинг биридир.

ЁДГОРЛИК ПАРКИ

Сурхондарё области кўрингидаги янги тузилган Гагарин райони маркази — Комсомолобод посёлкасида ёдгорлик парки қурила бошлади. Биринчи район партия конференциясининг делегатлари шу паркни барпо этиш ташаббускори бўлдилар. Улар дастлабки хиёбонларни режалаб, уларнинг икки четига область ўрмон хўжаликларидан келтирилган бир неча юз манзарали дарахт ниҳолларини ўтқаздилар.

Кўклам келгач паркка атиргуллар экилиб, гулзорлар ҳосил қилинади. Бу жой посёлкада барпо этилмоқчи бўлган истироҳат зонасининг маркази бўлиб қолади. (ЎзТАГ).

ГАЗМОЛЛАРДА VII АСР РАСМИ

Тошкент тўқимачилик комбинати коллективи Самарқанд шаҳрининг 2500 йиллиги юбилейига ажойиб совға ҳозирламоқда. Комбинат рассомлари VII аср мўйқалам усталари томонидан яратилган расмлар асосида эскизлар чизиб, уни газмолга туширмоқдалар. Бундан ташқари комбинатнинг бир группа уста рассомлари аҳолига чиройли, манзур бўладиган хилма-хил расмларни ҳам газмолларга тушириш билан шуғулланмоқдалар. Бу ишларни бажаришда рассом С. Чеховская алоҳида хизмат кўрсатяпти. У Самарқанд юбилейига чизаётган сувенир-эскизда ўша замонга хос миллий кўринишлар сақланиб қоляпти.

«ТАШТЕКСТИЛЬМАШ» — ВИСТАВКА ҚАТНАШЧИСИ

Март ойида Будапештда ихтисослашган совет виставкаси очилади. Яқинда «Таштекстильмаш» заводига хушхабар келди: корхона виставка қатнашчиси қилиб тасдиқланибди. «Таштекстильмаш» заводи Венгрия пойтахтида жаҳонга донги кетган «Восток» йигирув-тикув машинасини намойиш этади.

Тошкент заводи бундан олдин ҳам кўпгина виставка ва ярмаркаларда қатнашиб, катта муваффақият қозонган эди. Корхона маҳсулотлари Лондон, Токио, Вена каби қатор шаҳарларда яхши баҳо олган. Мана, энди улар Будапештда намойиш қилинади.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ҲАФТАЛИГИ ОЛДИДАН

ДОҲИЙ ҲАҚИДА ДОСТОН

Мамлакатимиз халқлари, шунингдек, бутун прогрессив инсоният улуғ доҳиймиз Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг юз йиллигига қизғин тайёргарлик кўрмоқда. Улуғ санани муносиб совғалар билан кутиб олиш учун халқимизнинг ижодий ғайрати ҳар қачонгидан ҳам кучайиб кетган.

Қалам соҳиблари доҳий юбилейига тортиқ этиш учун янги асарлар ёзмоқдалар. «Шарқ юлдузи» журналининг ўтган йил декабрь сонида босилган талантли қорақалпоқ шоири Олим Сеитназаровнинг «Разливдаги чайла» номли достони ана шундай муносиб тўёна тароналарнинг биридир.

Муаллиф ўз достонига В. И. Лениннинг Октябрь инқилоби арафасидаги революцион фаолиятини мавзу қилиб олган. Воқеа Ленинград яқинидаги Разлив ўрмонидаги чайладан бошланади. В. И. Ленин 1917 йилнинг июль-август ойларида яшаб революцион иш олиб борган олис қароргоҳ бугун миллион-миллион кишиларнинг дилига яқин ва азиз жой бўлиб қолган. Бу ерга ер юзининг ҳамма жойларидан одамлар келиб туради. Разливда бўлган ҳар бир кишининг кўзи олдида революция доҳийсининг қаҳрамонона ҳаётининг ҳаяжонли саҳифалари. Ватанимиз тарихининг жанговар саҳифалари намоён бўлади.

Достоннинг дастлабки сатрлари ўқувчи эътиборини Разливдаги муқаддас қароргоҳга қаратади.

Разливда бор оддий бир
чайла.
Паноҳ учун қурилган хасдан.
Тарихини билмоқчи бўлсанг,
Сўзлаб берар ўзи бир достон.
Келар бунда ҳар кун минг
одам,
Европаю, Осиё келар.
Келар Куба, арабу, ажам,
Яна қанча элатлар, эллар.

Разлив қишлоғидаги сарой, В. И. Ленин истиқомат қилган бошқа жойлар, шунингдек Разлив кўлидан бир неча юз метр наридаги ўрмон ичида хасдан тикланган чайла достон дебочасини белгилаган. Бу жойларни табаррук этган улуғ инсоннинг башариятнинг порлоқ истиқболи йўлида олиб борган жанговар, революцион кураши ёрқин сатрларда бирма-бир тавдаланади. Достоннинг илк мисраларини ўқиган киши ўзини ўша улуғ зиёратгоҳга айланган чайла олдида тургандай ҳис этади.

Ҳузурида қилишар таъзим.
Қуршар дилни сирли
туйғулар.
Зиёратда бўлар экан ким.
Унда юксак ўйлар туғилар.
Ёзмоқ қийин чайла тасвирин,
Жўш ураркан дилда эҳтирос.
Ўйлаб буткул дунё тақдирин
Яшагандир бу ерда устоз.

Шоир чайладаги ҳаётни тасвирлар экан, доҳий «олам бахтин ўйлаб яшарди. Унга умид тикарди дунё» деган мисраларни қаламга олади. Доҳий бу ерда вақтинча яшар экан, Россияда кўтарилган кучли озодлик бўронини қалб-қалбидан сезиб, унинг битмас-туганмас қудратини ҳис этиб турарди. Бу бўроннинг кучайишини ва унинг золимлар дунёсини чилпарчин қилишини, меҳнаткашлар дунёсига абадий эрк ва бахт-саодат олиб келишини ўйларди ва у бўроннинг ҳаётбахш қудратига пешвоз борарди.

Доҳийнинг Разливдаги ҳаёти қийин шароитда, доим хавф-хатарларда ўтганлиги достоннинг дастлабки бобларида тасвирланади. Шоир мисраларининг бир тўртлигида бундай дейилади.

Излайверсин подшо жосуси
Тимискилаб шаҳру овулни.
Нур сочади халқлар юлдузи,
Тўсиб бўлмас буюк довулни.

Бўронли давр, инқилоб арафасида Разливда яшаб турган доҳий ёнига унинг жанговар дўстлари Яков Свердлов, Феликс Дзержинский ва бошқа партия раҳбарлари келиб турганлиги достоннинг анчагина қисмида ўз ифодасини топган. Ленин Разливда бўлганлигида, унинг хавфсизлигини таъминлаш вазифаси шу ерлик большевик Николай Александрович Емельяновга топширилади. Емельянов ва унинг оила аъзолари В. И. Лениннинг кундалик ҳаётидан хабар олиб турадилар, керакли нарсаларни етказиб берадилар ва уни ёвуз кўзлардан сақлайдилар. Бу ҳаяжонли воқеалар достон руҳига сингиб кетган, оташин мисраларда ўзининг жонли ифодасини топган.

Достонда В. И. Лениннинг Разливдаги яширин ҳаётини кўрсатиш билан бирга ўша даврда Петроградда Керенский ва Корниловлар бошлиқ бўлган вақтли ҳукумат меҳнаткашларга, озодлик ҳаракатига қарши олиб борган мудҳиш жиноятлари ҳам тасвирланади. Ҳақиқатнинг тантанаси, мазлумлар дунёси ҳаётбахш нурга интилиши, бу нурли йўлга ҳар қандай хавф-хатарларга қарамай буюк Ленин бошлаб бораётганлиги достон лавҳаларида жонланади. Шоир ўзининг жўшқин мисраларини инқилоб бўронларига, бу шиддатли бўронларда саркарда бўлган улуғ доҳийнинг ёрқин сиймосига бағишлайди.

В. И. Ленин раҳнамолигида ишчилар синфи эксплуататорлар синфи ҳукмронлигини абадий маҳв этади, Россияда Октябрь инқилобининг ғолиб байроғи ҳилпирай бошлайди, Россиянинг узоқ чеккалари ҳисобланган Ўрта Осиё ўлкалари халқларига ҳам ҳаётбахш озодлик қуёши нур соча бошлайди.

Шоир Сеитназаров В. И. Лениннинг революцион фаолиятига боғлиқ бўлган бошқа воқеаларни достонга алоҳида боб қилиб киритади. Бундай бобларнинг бирида Амударё балиқчиси, қорақалпоқ йигити Қосимнинг инқилоб арафасидаги аянчли тақдири тасвирланади. Қосим эртаю-кеч дарёдан чиқмай балиқ овлайди, лекин унинг дарё қаъридан олган ҳамма ўлжаларини балиқчи бой тортиб олади. Чунки ов анжомлари, шунингдек Қосимнинг ўзи ҳам бойга қарам бўлиб қолган. Қосим тутган балиқлардан ажралиб, Хўжайлида оч-ноҳор юрганида унга бир йигит дуч келади. У Қосим кўнглига далда бериб, дадил бўл, яқинда бизларга эрк қуёши кулиб боқади дейди. Қосим ҳалиги йигитга «Қандай кун у?» деб савол берса, у йигит бундай жавоб қайтаради:

— Сиз билан менинг
Орзу қилган янги давримиз.
Уни барпо этмоқда Ленин
Шоҳлик тахтин янчиб
доҳиймиз.

Шоир достонга янги боблар киритади. Октябрь абадий нур сочиб турган бахтли мамлакатга Гитлерга ўхшаган нопок, одамхўр золимлар кўз олайтириб, қонли панжаларини чўзганлиги, Ватан ҳимоясига кўзғалган бутун халқ бу қонли панжаларни қирқиб ташлаганлигини достоннинг охирги бобларида ўқиймиз. Ленинград ҳимоясида қорақалпоқ балиқчиси Қосимнинг ўғли ҳам қатнашганлиги достонда келтирилади. Достоннинг сўнгги боблари бизнинг ҳозирги бахтли ҳаётимиз тасвирига бағишланади.

Ишлар экан Разливда Ленин
Шу кунларни кўрди аниқ у.
Шунинг учун миннатдор
элин
Юрагида яшайди мангу.

Бу сатрлар достон мавзуининг оҳанграбо хулосасидир. Бу сатрлар улуғ Ленин ҳаётининг ёрқин лавҳаларини ўқувчи юрагида жонлантиради. Достоннинг таржимаси талантли шоир Жуманиёз Жабборов қаламига мансубдир. Таржимон достон руҳига путур етмаган ҳолда уни бироз қисқартириб, янги сайқал бериб, жозибали таржима қилган.

Яқинда Тошкентда Қорақалпоғистон адабиёти ва санъати ҳафталиги бошланади. Ҳафталикка достон муаллифи Олим Сеитназаров ҳам ўз қаламкаш дўстлари билан бирга меҳмон бўлиб келади. Уни доҳий ҳақидаги яхши достони билан самимий табриклаймиз ва муваффақият тилаймиз.

Н. ЭГАМНАЗАРОВ.

ТАҚРИЗ

Спорт

МУСОБАҚАЛАР ОЙИ

Февраль қиш ойи ҳисоблансада, спорт ишқибозлари бу ой давомида хилма-хил Бутуниттифоқ ва республика мусобақаларининг гувоҳи бўладилар.

Иккинчи февралда Ўзбекистоннинг энг кучли беш курашчилари куч синашадилар. Тошкентда техник ва жисмоний тайёргарлик бўйича анъанавий мусобақалар бўлади. Унинг қатнашчилари чавандозлик, тўппончадан отиш, қиличбозлик, сузиш ва енгил атлетика кроссида ўз маҳоратларини намойиш қиладилар.

6 февралда Наманган шаҳрида боксчилар мусобақаларини бошлайдилар, ва тўрт кундан кейин бу чемпионат областлар, Қорақалпоғистон АССР ва Тошкент шаҳрининг терма командалари ўртасида ғолибни аниқлаб беради.

Эркин кураш бўйича Ўзбекистон шахсий биринчилиги Тошкентда 8 февралда бошланади. Шу куни Термиз республикамизнинг энг кучли самбочиларини кутиб олади. Бу ерда уч кун мобайнида Ўзбекистон команда биринчилиги ўтказилади.

В. Митрофанов номидаги сув спорти саройида 3—8 февраль кунлари сув полоси бўйича кўнгилли спорт жамиятлари ва идораларининг ёшлари саралаш турнирида қатнашадилар.

Тошкентда ўтказиладиган яна иккита чемпионат катта қизиқиш туғдиради. Классик услубда курашувчилар 21—24 февралда, оғир атлетикачилар 20—23 февралда Ўзбекистон шахсий биринчилигида қатнашадилар.

«Спорт маликаси» мусобақалари қизғин тус олади. Кросс бўйича СССР чемпионати, ёшлар ўртасида мамлакат биринчилиги ва найза отувчиларнинг Бутуниттифоқ мусобақаларини бу сафар Чирчиқ шаҳри ва Ўзбекистон пойтахти спортчилари кўришга муяссар бўладилар.

Тошкентга Қозоғистон, Қирғизистон, Туркманистон, Тожикистон республикаларининг ҳамда Навоий шаҳри ва Хоразм областининг самбочилари кела бошлади. Улар 1—2 февралда кураш майдонига чиқади.

П. КОНОВАЛОВ.

ТОШКЕНТДА КАТТА БАСКЕТБОЛ

Тошкентнинг баскетбол ишқибозлари шу кунларда қизиқарли мусобақаларнинг гувоҳи бўлмоқдалар. Округ офицерлар уйи спорт залида бошланган Совет Иттифоқи биринчилиги ўйинлари жуда кўп томошабинни жалб қилаётир.

Мусобақанинг биринчи куни Тошкентнинг «Меҳнат» командаси Фрунзенинг «Спартак» баскетболчи қизлари билан куч синашди.

Меҳнатчилар 56—53 ҳисобида ўйинни ғалаба билан тугатдилар.

Ўтган чоршанба куни учта учрашув бўлди. Фрунзеликлар бу сафар Олмаотанинг «Буревестник» командаси билан мусобақалашиб, 64:51 ҳисобида ғалаба қозондилар. «Меҳнат» эса Ростовнинг кучли «Буревестник» коллективи қаршилигини енга олмади. Тошкентликлар бу учрашувни 38—54 ҳисобида бой бердилар.

«Инждорстрой» (Кишенев) ва «Труд» (Ленинград) командалари мусобақаси 63—49 ҳисобида молдаван баскетболчилари фойдасига ҳал бўлди.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

ОТАХОН ПОЧТАЛЬОН

— Сайдали ака, хой Сайдали ака, — дея эшикдан кириб келди елкасига сумка осиб олган почтальон.

— Марҳамат, келинг, Парпи ота, — қарши олди уй эгаси.

— Пенсия пулингизни олиб келган эдим.

Сайдали ака почтальонга миннатдорчилик билдирди, бир пиёла чойга таклиф этди. Лекин П. Наврўзов узр сўраб йўлида давом этди.

Қишлоқ почтальони Парпи ота Наврўзовни ҳар бир хонадон меҳрибон кишисидек кутиб олади. Чунки уни қишлоқда танимайдиган одам йўқ. Отахон мана бир неча йилдирки, Бўка районидаги Калинин номли колхоз хонадонларига хушхабар, пенсия ва нафақа пуллари тарқатиб келяпти.

О. АБДУРАҲМОНОВ.

БУТУН борлиқ оқ поёндоз билан тўшалган. Пойтахт стадионларида барпо этилган яхмалаклар ҳамиша ёшлар билан гавжум. Айниқса, чанғи спортчиларининг омади келди. Машқ учун Чимёнга бориб ўтиришга ҳожат йўқ, шаҳарнинг ўзида ҳам тренировка қилса бўлади. Суратда: чанғичилар навбатдаги машғулотда.

Р. Шамсиддинов фотоси. (ЎзТАГ).

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

ОЙНАИ ЖАҲОНДА РАНГЛИ ТАСВИРЛАР

ИХТИРОЧИ В. ЧУЕВ ТАЖРИБАЛАРИ

...«Юность» телевизорининг экранида музика оҳанглари билан бирга ўзгариб турувчи хилма-хил ранглар пайдо бўлди. Яшил тасма нозик гунафша тасмага туташиб кетганди. Бу рангларнинг ёрқинлиги ва ўзгариши оҳангнинг ҳамма ўзгаришларига мувофиқлашиб боради. Ихтирочи В. Я. Чуев Куйбишев политехника институтининг илмий кенгаши мажлисида кандидатлик диссертациясини ҳимоя қилиш чоғида оқ-қора экранда бошқариладиган ранг музика ҳодисасини шу тахлитда намойиш қилди. Мутахассислар ёш тадқиқотчининг бу ишига юксак баҳо бердилар.

— Бу илмий изланишларда мен психолог мутахассислар тор доирасигагина маълум бўлган Бенхем оптик ҳодисасидан фойдаландим, — дейди В. Я. Чуев. — Қора ва оқ тасмалар муайян тартибда алмашинганда ранг пайдо бўлади. Аммо мен бу шаклларни механик тарзда жилдириш ўрнига электрон схема ёрдамида рангли ҳодиса ҳосил қилиш методини таклиф қилдим.

Давоматли тажрибалар чоғида телевизорнинг одатдаги оқ қора экранида кўк, қирмизи, яшил, гунафша, қизғиш туслар пайдо бўлди ва уларнинг равшанлик даражаси турлича кўринди. СССР Министрлар Советининг ҳузуридаги ихтиро ва кашфиёт ишлари Комитети бу методга авторлик гувоҳномаси берди. Бу соҳадаги биринчилик 1960 йилдан бошлаб ҳисобланадиган бўлди.

Шундан кейинги тадқиқотлар музика оҳанглари ёрдамида бошқариладиган рангли тасвирлар ҳодисаси яратилишига олиб келди. Шуни айтиб ўтмоқ керакки, бошқа мамлакатларда ҳам телевизорларнинг қопқора экранида рангли манзаралар ҳосил қилиш устида ишлар олиб борилмоқда. Яқинда маълум бўлишича, АҚШда 1967 йилда механик модулятор (ўзгартиргич) воситасида рангли тасвирлар олиш усулига патент берилган. Аммо бу метод электрон методга нисбатан техника жиҳатидан муайян қийинчиликлар туғдирадики, уни истиқболли деб бўлмайди.

Ҳозирги телевиденнени бунёд этишда бизнинг мамлакатмиз ва бошқа мамлакатларнинг тадқиқотчилари ва ихтирочилари озмунча ижодий куч-ғайрат сарфламаганликларини эслайдиган бўлсак, оқ қора экранда рангли тасвирлар ҳосил қилиш ҳам такомиллашиб бориб, тез орада ундан фойдаланишга киришилади дейиш мумкин. Даставвал, рангли музика танаффуслари, ғалати-ғалати рекламалар кўрсатилар, ундан кейин... Буёғини айтмай қўяқолайлик. Бу ажойиб тажрибаларга баҳо беришни томошабинларнинг ўзларига ҳавола қиламиз.

А. ПРЕСНЯКОВ. (ТАСС мухбири).

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 18.00 — **Ҳамма нарсани билишни истайман** (болалар учун, тележурнал), 18.30 — **Мактуб** (болалар учун телефильм), 18.45 — **Телеянгиликлар.** 19.00 — **Совет музикаси дурдоналари. Д. Шастакович.** Биринчи симфония.

Ўзбек тилида: 19.55 — **Телеянгиликлар.** 20.10 — **«Лениннома» программаси.** Петербург йиллари (ҳужжатли фильм), 20.40 — **Баракали меҳнат — яхши даромад.** 21.00 — **Халқ контроли экрани.** 21.25 — **Рамз Бобожон. Сенга севгилим.** 21.40 — **Буланна пансиони** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.55 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 дан — **Олмаота телестудиясининг кўрсатишлари.**

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — **Классик музика саҳифалари.**

Рус тилида: 20.40 — **Оқ китъа** (ҳужжатли фильм), 21.00 — **Яшасин давлатимиз** (фильм-концерт), 21.30 — **Сиз билан ёнма-ён** (телевизион бадиий фильм), 22.40 — **Мелодия-66.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 31/I да **Дон Жуан,** 1/II да **Риголетто,** 2/II да **Олтин калитча** (кундуз), **Князь Игорь** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 31/I да **Аяжонларим,** 1/II да **Қонли сароб,** 2/II да **Бўрон қуши** (кундуз), **Замон драмаси** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 31/I да **Нурхон,** 1/II да **Гули сиёҳ,** 2/II да **Фарғона тонг отгунча.**

КИНО

Тошдаги достон (1-2 сериялар) — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11 ярим, кундуз 2 ярим ва кеч 8 яримда), «ЧАЙКА», «НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Оҳангжамали қутича — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Омад сўқмоқлари — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ака-ука Карамазовлар (1-2 сериялар) — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 6 да).

Асосий далил — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

1969 йил 10 февраль кундуз соат 2 да В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетининг юридик факультети бўйича илмий даражалар бериш илмий совет мажлисида (К. Маркс кўчаси, 35 уй, 144 аудитория), юридик фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

К. У. Умаров: «Милиция органлари-асосий суриштириш органларидир (Ўзбекистон республикаси материаллари бўйича)» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан университет кутубхонасида танишиш мумкин (Куйбишев кўчаси, 10-уй).

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БИРЛАШГАН НАШРИЕТИГА

5—6 разрядли электриклар, лифт бўйича электромеханик, полиграфия машиналарини созловчилар, 5—6 разрядли слесарлар, 5—6 разрядли универсал-токарлар, вентиляция қурилмалари бўйича слесарь, текис ва юқори печать печатниклари, муқовачилар, «НШ» машинасига тикувчилар, қоровуллар ҳамда қуйидаги касбларга шогирдлар: сарловҳалар териш машинасига, ҳарф терувчилар (ўзбек ва рус тилларида), **чоп қилувчилар, фальцовшчиклар, гальванотипистлар, полиграфия ускуналарини созловчилар, травильшчиклар**

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй, кадрлар бўлими.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг радиоэшиттириш ва телевидение Давлат комитети коллективи комитетнинг собиқ диктори

Фотима БУРХОНОВАНИНГ

вафот этганлигини маълум қилади ва марҳумнинг оиласига таъзия билдиради.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

Р. 01091. ИНДЕКС — 6469. Б—2177.